

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою ЗУІ
Протокол № „3” від „27” квітня 2021 р.
Ф-КДМ-2

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра філології

Реєстраційний № _____

**ІННОВАЦІЙНІ ТА ДИТЯЧО-ОРІЄНТОВАНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ КАЗОК ТА
ПЕРЕКАЗІВ НА УРОКАХ УГОРСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

Радванські Жофія Федорівна

Студентка IV-го курсу

Освітня програма: 014 Середня освіта (Мова і література угорська)

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена Вченою радою ЗУІ

Протокол № 103 / 23 листопада 2022 року

Науковий керівник:

Кейс Маргарета Юріївна
кандидат наук, доцент

Завідувач кафедру:

Берегсасі Аніко Ференцівна
доктор габілітований, професор

Робота захищена на оцінку _____, «__» _____ 2023 року

Протокол № _____ / 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою ЗУІ
Протокол № „3” від „27” квітня 2021 р.
Ф-КДМ-2

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Кафедра філології

Кваліфікаційна робота

**ІННОВАЦІЙНІ ТА ДИТЯЧО-ОРИЄНТОВАНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ КАЗОК ТА
ПЕРЕКАЗІВ НА УРОКАХ УГОРСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Виконала: студентка IV-го курсу

Радванські Жофія Федорівна

Освітня програма: 014 Середня освіта (Мова і література угорська)

Науковий керівник: Кейс Маргарета Юріївна

кандидат наук, доцент

Рецензент: Чордаш Василь Васильович

доктор філософії, доцент

Берегове

2023

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою ЗУІ
Протокол № „3” від „27” квітня 2021 р.
Ф-КДМ-2

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Filológia Tanszék

**A NÉPMESÉK ÉS MONDÁK OKTATÁSÁNAK
GYERMEKKÖZPONTÚ, INNOVATÍV MÓDSZEREI A MAGYAR
IRODALOM ÓRÁN**

Szakdolgozat

Képzési szint: alapképzés

Készítette: Radvánszky Zsófia

IV. évfolyamos hallgató

Képzési program: 014 Középfokú oktatás (Magyar nyelv és irodalom)

Témavezető: Dr. Kész Margit

kandidátus, docens

Recenzens: Dr. Csordás László

PhD, docens

TARTALOM

I. BEVEZETÉS	7
II. A NÉPMESÉK ÉS NÉPMONDÁK OKTATÁSÁNAK GYERMEKKÖZPONTÚ, INNOVATÍV MÓDSZEREI	8
2.1. A népmese meghatározása, jellemzői	8
2.2. A monda meghatározása, jellemzői	8
2.3. A 10-12 éves gyermek és a mese kapcsolata	9
2.4. Az innovatív oktatás célja	11
2.5. Az innovatív pedagógus jellemzői	12
2.6. RJR modell	13
2.7. Innovatív pedagógiai módszerek a ráhangolódás szakaszban	16
2.8. Innovatív pedagógiai módszerek a jelentésteremtés szakaszban	18
2.9. Innovatív pedagógiai módszerek a reflektálás szakaszban	22
III. AZ ÖTÖDIK OSZTÁLYBAN TANULT MESÉK ÉS MONDÁK TANÍTÁSA INNOVATÍV MÓDSZEREKKEL	27
3.1. A kiskakas gyémánt félkrajcárja tanítása innovatív pedagógiai módszerekkel	28
3.2. Tündérszép Ilona és Árgyélus királyfi tanítása innovatív pedagógiai módszerekkel	29
3.3. Fehérlófia tanítása innovatív pedagógiai módszerekkel	31
3.4. Ilók és Mihók tanítása innovatív pedagógiai módszerekkel	33
3.5. A Csalimese és a Hazugmese tanítása innovatív pedagógiai módszerekkel	35
3.6. A kakas és a pipe tanítása innovatív pedagógiai módszerekkel	36
3.7. A halász és az ifri tanításának menete innovatív pedagógiai módszerekkel	38
3.8. A csodaszarvas tanításának menete innovatív pedagógiai módszerekkel	40
3.9. Botond legyőzi a görög óriást tanításának menete innovatív pedagógiai módszerekkel	41
3.10. A munkácsi vár kutjának és a Mikes kutjának tanítási menete innovatív pedagógiai módszerekkel	42
3.11. A derceni-hegy mondája tanítási menete innovatív pedagógiai módszerekkel	43
3.12. Mátyás király Gömörben tanítási menete innovatív pedagógiai módszerekkel	44
3.13. Rákóczi virágai tanítási menete innovatív pedagógiai módszerekkel	45
IV. ÖSSZEGZÉS	47

ЗМІСТ

I. ВСТУП	7
II. ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ НАРОДНИХ КАЗОК ТА ЛЕГЕНД З ОРІЄНТАЦІЄЮ НА ДІТЕЙ	8
2.1. Визначення та характеристики народної казки	8
2.2. Визначення та характеристики легенди	8
2.3. Взаємозв'язок між казкою та 10-12-річним дитиною	9
2.4. Мета інноваційної освіти	11
2.5. Особливості інноваційного педагога	12
2.6. Модель RJR	13
2.7. Інноваційні педагогічні методи на етапі налаштування	16
2.8. Інноваційні педагогічні методи на етапі створення смислу	18
2.9. Інноваційні педагогічні методи на етапі рефлексії	22
III. НАВЧАННЯ НАРОДНИХ КАЗОК ТА ЛЕГЕНД У П'ЯТОМУ КЛАСІ З ВИКОРИСТАННЯМ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ	27
3.1. Навчання казки "Курочка Ряба та алмазний півкруг" інноваційними педагогічними методами	28
3.2. Навчання казки "Ілонка і Шарльотта" за допомогою інноваційних педагогічних методів	29
3.3. Навчання казки "Білосніжка" за допомогою інноваційних педагогічних методів	31
3.4. Навчання казки "Ілок і Мішок" за допомогою інноваційних педагогічних методів	33
3.5. Навчання казки "Хитромудрий та Брехун" інноваційними педагогічними методами	35
3.6. Навчання казки "Курча і труба" за допомогою інноваційних педагогічних методів	36
3.7. Навчання казки "Рибак та демон" за допомогою інноваційних педагогічних методів	38
3.8. Навчання казки "Чарівний олень" за допомогою інноваційних педагогічних методів	40
3.9. Методика викладання легенди про Ботонда, який перемагає грецького велетня, за допомогою інноваційних педагогічних методів	41
3.10. Навчання легенд "Колодяжне" та "Майківська криниця" за допомогою інноваційних педагогічних методів	42

3.11. Навчання легенди "Дерценський хребет" за допомогою інноваційних педагогічних методів _____	43
3.12. Навчання легенди "Матьаш король в Гоморі" за допомогою інноваційних педагогічних методів _____	44
3.13. Навчання легенди "Квіти Ракоці" за допомогою інноваційних педагогічних методів _____	45
IV. РЕЗЮМЕ _____	51

I. BEVEZETÉS

A kutatásom célja:

Az innovatív pedagógiai módszerek felhasználásával dolgozzam ki a kárpátaljai magyar iskolák ötödik osztályában megtanításra előírt népmeséket és mondákat.

A kutatási feladatom:

Hogy a célom elérése előtt ismerjem és ismertessem meg azon szakirodalmak tartalmát, amikre majd alapozni fogom az órák megtervezését.

A kutatási módszerem:

A kutatási módszerem dokumentum- és tartalomelemzés, aminek alapján kidolgozom a tanítási menetét a kárpátaljai iskolákban előírt népmeséknek és mondáknak.

A dolgozatom felépítése:

A bevezető rész után elkezdődik a szakirodalom feldolgozás. Legelőször is meghatározásra kerül a mese és a monda fogalma, valamint a fő jellemzőik.

Elengedhetetlenül fontosnak tartottam azt, hogy ismertessem azt a korosztályt, amelyiknek a fent említett műfajok, illetve a képviselőik tanítva vannak. Mivel Kárpátalján a tanmenet mindezt az ötödik osztályra írja elő, így a 10-12 éves gyermeket/kiskamaszt mutatom be, leginkább rátérve az ő és a mese kapcsolatára.

Mikor tisztázom, hogy mit tanítunk és kinek, akkor jön az, hogy hogyan. A választ a témám címe maga után szüli: innovatívan. De mi is az az innováció? Hogy kapcsolódik mindez a tanításhoz? Mi az innovatív oktatás célja? Milyen az innovatív pedagógus? Továbbá, és ami a leglényegesebb, hogy milyen módszerekkel lehet dolgozni ebben a szemléletben?

Leginkább kooperatív módszereket válogattam össze, majd helyeztem bele az RJR modell különböző fázisaiba. Meghatározva először azt, hogy mit is takar ez a modell, mik a különböző fázisai, majd ezután egyesével bemutatásra kerül harminc oktatásban felhasználható innovatív pedagógiai módszer.

A munkám második részében pedig alkalmazása kerülnek a bemutatott módszerek a következő népmesék és népmondák tanítási menete során: A kiskakas gyémánt félkrajcárja; Tündérszép Ilona és Árgyélus királyfi; Fehérlófia; Ilók és Mihók; Csalimese; Hazugmese; A kakas és a pipe; A halász és az ifrit; A csodaszarvas-monda; Botond legyőzi a görög óriást; A munkácsi vár kútja; Mikes kútja; A derceni hegy mondája; Mátyás király Gömörben; Rákóczi virágai.

II. A NÉPMESÉK ÉS NÉPMONDÁK OKTATÁSÁNAK GYERMEKKÖZPONTÚ, INNOVATÍV MÓDSZEREI

2.1. A népmese meghatározása, jellemzői

A népmese meghatározása, ahogy ezt több kutató is megállapította meglehetősen nehéz. A Magyar Néprajzi Lexikonban se olvashatunk pontos definíciót, mindössze annyit, hogy „*a szóbeli elbeszélő költészet legnagyobb műfajcsoportjának egyike.*”¹

A Magyar Értelmező Kéziszótárban a következőt találhatjuk arról, hogy mi is az a népmese: „*a nép (3a) körében keletkezett, szájhagyományban tovább élő s esetleg későbbi gyűjtőktől nyomtatásban közzétett mese.*”²

Mindkét meghatározásban láthatjuk a közös pontot, mégpedig azt, hogy eredetileg ez egy szóbeli műfaj, ami maga után vonja, hogy egy mese több változatban is fellelhető. Ez az egyik legfontosabb jellemzője. Továbbá egyéb tulajdonságai közé tartozik az, hogy olyan világban játszódik, ahol a realitás és az irrealitás összeolvad, hol a végén mindig megtörténik az eukatasztrófa, vagyis, hogy a jó győzedelmeskedik a rossz felett, akik pedig, elnyerik a méltó büntetésüket. A mese az ember azon vágyából jött létre, hogy teremtsen magának egy olyan világot, ami igazságos, ami biztonságos, ami legyőzi a szorongást, ahol megoldás van, ami vigaszt ad, menekülési helyet biztosít, ami átlátható és ellenőrizhető. Mozgatórugója az, hogy az ember a valóságos életében átlépje az *"most-itt-épp-így-lét"* határait.³

2.2. A monda meghatározása, jellemzői

A Magyar Néprajzi Lexikonban azt olvashatjuk, hogy magát a monda szót alapvetően a magyar nép nem ismeri, mesterséges irodalmi megnevezés a 18. század végéről, a nép ezt „*históriának*”, „*történetnek*” hívja.⁴

A Magyar Értelmező Kéziszótár a következő meghatározást fogalmazta meg e kapcsán: „*Az ősi (népies) költészet elbeszélő műfaja: vmely történelmi eseményhez, személyhez v. vmely helyhez fűződő, szájhagyomány útján terjedő, prózai, ill. verses elbeszélés, amely a valószerű elemeket mesés v. csodás mozzanatokkal vegyíti.*”⁵

¹ Ortutay Gyula 1980: Magyar Néprajzi Lexikon. Budapest: Akadémiai kiadó

² Népmese: <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/n-40903/nepmese-41467/> Letöltésének ideje: 2023.04.03.

³ Lovász Andrea 1999: A mesélő ember. *Új forrás*. 31. évf. 8. sz. / 1999 3-18.

⁴ Ortutay Gyula 1980: Magyar Néprajzi Lexikon. Budapest: Akadémiai kiadó

⁵ Monda: <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/m-3FE0D/monda-3FF6E/> Letöltésének ideje: 2023.04.03.

A monda jellemzője, hogy bár valóságon alapszik, viszont kiszínezve, népmesés elemekkel él a köztudatban. Létezik helyi-, történeti- és hiedelemmonda. Több történelmi személyiség is népszerűségnek örvend ebben a műfajban, ilyen Rákóczi, Kossuth, Mátyás király. Az utóbbi Kelet-Európa több népénél is népszerű népköltészeti figura, hasonló szerepet tölt be, mint az angoloknál Robin Hood. A nép tudatában úgy él, mint Mátyás az igazságos, hogy „meghalt Mátyás, oda az igazság”, hiszen úgy emlékeznek rá vissza, mint arra az uralkodóra, aki megregulázta a főméltóságokat és aki szíven viselte a parasztság sorsát.⁶

2.3. A 10-12 éves gyermek és a mese kapcsolata

A kárpátaljai irodalom oktatásban a tanulók 5. osztályban ismerkednek meg a népmesék és a mondák világával. Mielőtt kitérnék ennek a korosztálynak a mesével való kapcsolatára, általánosságban szeretném ismertetni Kádár Annamária pszichológus tízparancsolatát arról, hogy mire tanították meg őt a népmesék.

1. *„Lássam meg és fogadjam el a csodákat, a varázslatot. Éljek szerendipikusan.*
2. *Merjek elindulni. Ha ott van a zsebemben a hamuban sült pogácsa és az atyai-anyai áldás, semmi vész nem érhet. A többi majd kialakul útközben.*
3. *Keressem meg a saját utam, és azon haladjak. Ne siessék. Mindig vannak rövidítések, kényelmesebb megoldások, de ezek zsákutcák - soha ne térjek le a jó útról.*
4. *Segítsek, ha olyan társakkal találkozom, akik a segítségemet kérik. Sőt, észre is vehetem őket, és magam ajánlhatom fel a segítségemet. Tudjak segítséget kérni is, amikor szükségem van rá, és legyek képes elfogadni a felajánlott segítséget.*
5. *A jóság, az őszinteség, a hitelesség az adott pillanatban nem mindig éri meg. Én azonban az a mesehős szeretnék lenni, aki felkapaszkodik az égig érő fa tetejére. És oda csak így lehet.*
6. *Tiszteljem az ellenségeimet, és csak szemtől szembe küzdjünk egymással, egyenlő esélyekkel. Fogadjam el a vereséget. Én sem vagyok legyőzhetetlen.*
7. *Küzdjek meg azért, ami nekem fontos. Ne adjam fel, ha elveszíték egy csatát.*
8. *Kimutathatom az érzéseimet: örömeimet, bánatomat, fájdalmamat, csalódottságomat. Így sebezhető leszek, ugyanakkor sebezhetetlen.*
9. *Ne féljek, ítélkezzek felszínesen. A gebe gyakran egy elvarázsolt táltos csodaparipa.*
10. *Ne féljek a veszteségektől és a kudarcoktól, mivel ezek az önmagam felé vezető utazás részei. Legyek hálás ezekért is, mert sokkal többet tanulok belőlük, mint a sikereimből.”⁷*

⁶ Ortutay Gyula 1980: Magyar Néprajzi Lexikon. Budapest: Akadémiai kiadó.

⁷ Kádár Annamária 2013: Mesepszichológia. Budapest: Kulcslyuk Kiadó KFT.

Láthatjuk, hogy a mesékből levont tanulságok végig kísérhetik az embert a teljes életén keresztül. Tehát az, hogy a 10-12 éves korú diákok már ezt a műfajt túl „gyerekesnek” tartják, illetve a tanárok azon hozzáállása, hogy mind ebben egyetértenek velük, ez arra enged következtetni, hogy úgy tartják, hogy ez csupán fantázia, aminek semmi köze a valósághoz, hogy véges, hogy ebből hamar kinő az ember. Pedig, úgy kell hozzáállni, mind a tanításához, mind a befogadásához, hogy örökérvényű igazságokat fogalmaz meg, hogy a „*a népmeséket nem dajkameséknek, hanem olyan segítségnek tekintsék, amelyen keresztül megérthetővé válik a világ, és benne az ember örömeivel, konfliktusaival, kétségeivel és a boldogság iránti vágyával.*”⁸

A következőket ajánlott megtanítani ennek a korosztályban a mesékkel:

- Önismeretet, úgy, hogy a történetekkel önreflexiós lehetőséget biztosítunk számukra.
- Problémamegoldást, úgy, hogy megvizsgáljuk a mű problematikáit, majd a megoldás modelleit.
- Nemzeti identitást, úgy, hogy a népmesékben és a mondákban a nemzeti gondolkodási mintákat vizsgáljuk, valamint a kultúrát, hagyományokat, nyelvjárási elemeket.
- A természet tiszteletét, úgy, hogy megbeszéljük velük azt a motívumot, amikor a főhős egy bajba jutott állaton, vagy egy gondozatlan növényen segít, aki azután mindezt meghálálja.
- A más népek elfogadását, úgy, hogy a magyar népmeséken túl, más népek meséivel is megismertetjük őket.

Ahogy fentebb említettem, azt mindenképp tisztázni kell legelőször, hogy nem kitalált történetekkel van dolgunk. Hogy hiába vannak benne a valóságtól elrugaszkodó, irracionális történések, amögött mégis a valóság, az élettapasztalatok húzódnak meg. Ezt a legnehezebb elérni, mert a 10-12 éves gyermek jellemzője, hogy szenvedélyesen izgatja a valóság természete, illetve, hogy már megtanulta elkülöníteni a racionalitást és az irracionalitást egymástól, viszont arra még nem képes, hogy átvitt értelemben gondolkodjon, hogy a látszólagos valótlanság mögött meglássa a valóságot.⁹ Mindebben lehetnek segítségünkre az irányított beszélgetések és a közös gondolkodás, valamint az, ha innovatív, korszerű módszerekkel állunk hozzájuk, ha innovatív pedagógusokká válunk.

⁸ Boldizsár Ildikó 2017: Meseterápia. Mesék a gyógyításban és a mindennapokban. Budapest: Magvető Kiadó.

⁹ Boldizsár Ildikó 2017: Meseterápia. Mesék a gyógyításban és a mindennapokban. Budapest: Magvető Kiadó.

2.4. Az innovatív oktatás célja

Dobos Krisztina Az innováció című tanulmányában, az innováció fogalmát így határozta meg: „Az innováció egyfelől változás, változtatás egy állandó kialakult gyakorlathoz, illetve gyakorlathoz képest, másfelől alkalmazkodás is egy szüntelenül változó gyakorlathoz. E kétféle változtatási magatartás egy tudatosan tételezett, tervezett fejlesztés igényével történik, amely szerint jobb, eredményesebb, hatékonyabb, „minőségibb” lesz az új gyakorlat a korábbihoz képest.”¹⁰ A kulcsszó ebben a meghatározásban a változás, ami pozitív irányba halad, hiszen a fejlődésben, a hatékonyabbá tételben van segítségünkre. Az innovatív oktatásnak is ez a célja, helyesen reagálni a folyton változó világra és az abban élő és változó gyermekekre.

Hogy milyen a 21. században a diák azt Kálmán Ungvári Kinga a következőképp írta le: „Túlterheltek és túlingereltek, komfortos számukra a multitasking üzemmód és az online térben való létezés. Számukra már nem lehet a „nyomdafesték-sovinizmust” ellenérzések nélkül működtetni: gyorsan szeretnének alkalmazható és változatos információkhoz jutni, lehetőleg képi és hanganyagok által, több, nem lineáris multimédiás információ vonja el a figyelmüket, esetenként nem egy logikus rendszerezést, hanem kíváncsiságuk cseppfolyós kielégítését szolgálva. Az érzelmeik is ennek függvényében alakulnak: unalom, különböző félelmek, passzivitás, bizonytalanság, sokféle frusztráció.” Majd hozzáteszi később, hogy mindezekért nem megvetni kell ezt a generációt, hanem reagálni rá, kiszolgálni a megváltozott igényeket és segítségükre lenni.¹¹

Az irodalomtanításban különösen fontos, hogy ismerjük és alkalmazzuk az innovatív pedagógia vívmányait, hiszen ez a tantárgy adja meg a legtöbb lehetőséget arra, hogy olyan kompetenciák fejlődhessen ki, amelyeket nem csak a többi óra során tud felhasználni diák, hanem a személyisége kialakulása és fejlődése során is. „Vagyis e tantárgynak van talán a legnagyobb szerepe az alkalmazható tudás kialakulásában, a nyelvi, kommunikációs és szociális kompetenciák, valamint a kulcskompetenciáknak tartott kritikai gondolkodás és metakogníció fejlesztésében.”¹²

¹⁰ Dobos Krisztina 2002: Az innováció <https://folyoiratok.oh.gov.hu/uj-pedagogiai-szemle/az-innovacio> Letöltésének ideje: 2023.04.07.

¹¹ Kálmán Ungvári Kinga 2021: Kihívások és megoldások 21. századi pedagógusoknak. *Korunk*. 32. évf. 2. sz. / 2021, 3-8.

¹² Pethőné Nagy Csilla: Módszertani kézikönyv. Befogadás központú és kompetenciafejlesztő irodalomtanítás a gimnáziumok és szakközépiskolák 9-12. évfolyamában. Korona Kiadó, Budapest, 2007.

2.5. Az innovatív pedagógus jellemzői

Az a kor, amikor akkor volt jó egy pedagógus, ha az nagy tárgyi tudással rendelkezik, az már leáldozott. Hiszen, a tárgyi tudást ma már bárki egy gombnyomásra képes megszerezni. A covid időszak még jobban rávilágított arra, hogy a pedagógusnak három fontos képességet kell elsajátítania: resilience, reinventing, reflection. Tehát legyen rugalmas és alkalmazkodó képes. Tudja feltalálni magát a váratlan helyzetekben is, képes legyen az újíásra, a megújulásra. Továbbá a reflexió, hogy például gyakorolja az önreflexió képességét, képes legyen meglátni azt, hogy mi működik és mi nem az órán és hogy mindez miért? Észak-európai iskolákban van, hogy a diákokon egy úgynevezett okoszemüveg van, amelyik jelzi a tanárnak azt, hogy mikor figyel a tanuló és mikor van az, amikor a lankad a figyelme, mindez azt célt szolgálja, hogy a tanár lássa és tudja korrigálni az óráját. Természetesen nem feltétlenül szükséges ilyen szemüveg ahhoz, hogy látni lehessen a figyelmet vagy annak a hiányát.¹³

A három „r” - en kívül (resilience, reinventing, reflection) fontos az, hogy az innovatív pedagógus releváns tudást adjon át. Ami azért problematikus, és az egyik legnehezebb feladat, mert az a bizonyos releváns tudás minden csoportnak és minden személynek más, tehát a tanárnak jól kell ismerni a diákok személyes hátterét és az eddig megszerzett tudását. Továbbá tanulóban ki kell tudni alakítani az önismeret, az együttműködés és a jó kommunikációs képességet.¹⁴

Kőrösné Mikis Márta: Az innovatív pedagógiai gyakorlat definíciója című tanulmányában így foglalta össze azt, hogy milyennek is ma egy jó pedagógus:

„A tanár irányító (sokszor mindenható) funkciója eltűnik, inkább társ, partner az ismeretszerzés folyamatában. Feladata leginkább az, hogy inspiráló környezetet teremtsen és a feltételeket megteremtse a diák önálló tanulásához. Akár távolból is motiválni képes, nem vár egy bizonyos választ a diáktól, hanem várakozó állásponton van és odafigyel, egyik fő feladata a tanuláshoz szükséges pozitív légkör megteremtése. Rávezeti a diákokat saját, egyéni tanulásmódjuk kifejlesztésére, harmonizálja a diákok személyiségének érzelmi, testi, lelki és intellektuális oldalait, manager és szervező, tutor vagy mentor, de nem „sétáló lexikon” vagy az „egyetlen megoldás biztos tudora”. Feladata a motiválás, annak megtanítása, hogyan

¹³ Kálmán Ungvári Kinga 2021: Kihívások és megoldások 21. századi pedagógusoknak. *Korunk*. 32. évf. 2. sz. / 2021, 3-8.

¹⁴ Kálmán Ungvári Kinga 2021: Kihívások és megoldások 21. századi pedagógusoknak. *Korunk*. 32. évf. 2. sz. / 2021, 3-8.

tanuljunk, a példamutatás az életvitelben, valamint a szűk szakma beillesztése az általános műveltségbe (rendszer szemléletre nevelés) ”¹⁵

2.6. RJR modell

Egy olyan pedagógiai modell, amely a kritikai gondolkodás fejlesztésével foglalkozik, illetve élményszerűbbé és változatosabbá teszi az órákat különböző kooperatív technikákat felhasználva.¹⁶

Számos előnyét lehet felsorolni a kooperatív módszereknek:

- A módszer a tanulók együttműködésén alapul, így fejlődik a szocializációs képességük.
- Kialakul bennük a felelősségérzet a saját és a másik munkája iránt is
- Elfogadóbbak lesznek egymás iránt.
- Mivel a csoportos feladatokban rá vannak kényszerülve az együtt való gondolkodásra, így olyan dolgokra is rávilágíthatják egymást, ami önállóan nem jutna eszükbe.
- Mivel a módszerek a problémamegoldás képességét is fejlesztik, így a tanórán kívüli életben is könnyebben el tudnak majd boldogulni. Mindez a hagyományos ismeretközlő órákon nem feltétlen tud kialakulni.
- A tanuló teljesítményében javulás mutatható ki, ugyanis az új ismeret megszerzésében aktívan vesz részt, így a tudás sokkal maradandóbb lesz.
- Mivel nem egy gyermekre hárul az összes felelősség, hanem egy csoportra, így bátrabban megnyilvánulnak a félénkebb gyermekek is.
- Fejlődik a tanuló kommunikatív kompetenciája.
- Az órán könnyen jó hangulat alakul ki, ami motiválttá teszi a diákot a tanulásra.
- Jobban meg tudják ismerni a különböző feladatok által mind az osztálytársaikat, mind pedig saját magukat.
- Mivel a tanár társként, segítőként van jelen, így tanár-diák viszonyra se lesz jellemző a feszélyezett hangulat és az alá-főle rendeltségi viszony.

¹⁵ Kőrösné Mikis Márta: Az innovatív pedagógiai gyakorlat definíciója. https://epa.oszk.hu/00000/00035/00043/2000-11-in-Korosne-Innovativ.html?fbclid=IwAR0i9p1e3JUNCCChOgs3RkOtg3Cg_Hz6mXUHaeflBsKRE8joHFlN9KN3zD-E Letöltésének ideje: 2023.04.08.

¹⁶ Nemoda Judit: Kritikai gondolkodást fejlesztő magyarórák <https://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=129> Letöltésének ideje: 2023.04.09.

Viszont vannak hátrányai is, bár az nem a diákot, hanem leginkább a tanárt érinti:

- A tanórákra felkészülés jóval időigényesebb, mint a hagyományos órákéra, ugyanis több tervezőmunkát igényel.
- Az órákon munkazajra kell számítani, ugyanis, ha az osztály különböző csoportra bontva dugja össze a fejét és vitatja meg az adott feladatot, akkor nagyobb zaj lesz, mint egy hagyományos órán, ahol a tanár magyaráz a diák pedig hallgatja.
- A látszólagos kisebb tanári kontroll miatt a gyerek legelőször nem feltétlen fog a feladatra koncentrálni, ez időbe telhet, mire megtanulja.
- A hagyományosan berendezett termek, nem a legalkalmasabbak ezekhez az órákhoz, tehát előfordulhat, hogy az óra előtt átrendezés szükséges.

Az előnyök és a hátrányok felsoroálás után levonhatjuk azt a konklúziót, hogy sokkal több pozitív része van, mint negatív, tehát ha időigényesebb is egy ilyen óra megszervezése, mégis kijelenthetjük, hogy megéri befektetni az energiát.¹⁷

Megismerve tehát azt, hogy mit is takar az a kooperatív oktatás, nézzük meg, hogy hogyan illeszthető be mindez az RJR modellbe. Az RJR mozaikszó betűi az tanóra három részét jelölik: ráhangolódás (R), jelentésteremtés (J), reflektálás (R).

Ráhangolódás szakasznak a célja az, hogy előhívja a tanulóknak a már meglévő tudást, aktivizálja őket, felszínre hozza a saját tapasztalataikat az adott témával kapcsolatban, legyenek azok racionálisak vagy emocionálisak. Ez a szakasz az aktivizáción túl még azért is fontos, mert így az új ismeret, már előzőekben megszerzett tudáshoz kapcsolódva épülhet be, ez abban segít, hogy így a tudás sokkal maradandóbb lesz, illetve nehezebben elfelejthető.¹⁸

Jelentésteremtés szakaszban kapják meg a diákok az új ismeretet, amit már úgy tudnak befogadni a ráhangolódásnak köszönhetően, hogy számukra személyes információvá válik, személyes jelentéssel bír. Segíteni kell őket abban, hogy az új ismeret közben folyamatos

¹⁷ H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.09.

¹⁸ Bárdossy Ildikó - Dudás Margit - Pethőné Nagy Csilla - Priskinné Rizner Erika: A kritikai gondolkodás fejlesztése. Az interaktív és reflektív tanulás lehetőségei. Tanulási segédlet pedagógusok és pedagógus-jelöltek számára a saját élményű tanuláshoz. Pécsi Tudományegyetem, Pécs – Budapest, 2002, 172-174.

önreflexiót végezzenek. Tehát nem csak a témára kell figyelniük, hanem saját magukra is. A tanárnak továbbá még az a feladata, hogy fenntartsa a továbbiakban is a ráhangolódás szakaszban elnyert figyelmet.¹⁹

Reflektáláskor szilárdul meg a jelentésteremtésben megszerzett tudás, saját nyelvükön fogalmazzák meg mindazt, amit megtanultak, illetve itt van lehetőség arra, hogy az esetleges „fehér foltokat” eltüntessük.²⁰

Kifejtésre került tehát RJR modellben megtartott óra három szakasza, a következőkben pedig, azt fogjuk megnézni, hogy melyik szakaszba milyen kooperatív módszerek illeszthetők be. Hiszen, Pethőné Nagy Csilla szavait idézve *„Az együttműködésen alapuló tanulás az aktív elme jóval több funkcióját mozgósítja, mint a hagyományos frontális óravezetés. Ideális esetben a tanulási folyamat kimentői oldalán a kooperatív tanulásban jártas fiatalok felkészültebbek az önálló, élethosszig tartó önálló tanulásra, mint azok, akik kevés lehetőséget kaptak az iskolában az önálló és csoportban végzett munkára.”*²¹

¹⁹ Bárdossy Ildikó - Dudás Margit - Pethőné Nagy Csilla - Priskinné Rizner Erika: A kritikai gondolkodás fejlesztése. Az interaktív és reflektív tanulás lehetőségei. Tanulási segédlet pedagógusok és pedagógus-jelöltek számára a saját élményű tanúláshoz. Pécsi Tudományegyetem, Pécs – Budapest, 2002, 172-174.

²⁰ Jónásné Csalódi Éva: A „Mérés, értékelés” kurzus tervezése, értékelése http://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/meres_ertekeles/325_a_mrs_rtkels_kurzus_egy_tmjn_ak_raterve.html Letöltésének dátuma: 2023.04.09.

²¹ Pethőné Nagy Csilla: Módszertani kézikönyv. Befogadás központú és kompetenciafejlesztő irodalomtanítás a gimnáziumok és szakközépiskolák 9-12. évfolyamában. Korona Kiadó, Budapest, 2007.

2.7. Innovatív pedagógiai módszerek a ráhangolódás szakaszban

Anagramma:

Egy témához kapcsolódó nevet vagy fogalmat vagy magát a téma megnevezését külön betűkre bontjuk a szét, a diákoknak pedig a megfelelő sorrendbe kell helyezni azokat.²²

Pókhálóábra:

Akár anagramma után is beiktatható az órába. A lényege az, hogy felírunk egy szót, azt bekarikázzuk és köré sugarakat húzunk, a tanulók feladata, hogy kezdjenek el asszociálni, hogy mi jut eszükbe erről a szóról, majd a sugarak után felírásra kerülnek az elhangzott gondolatok. A szó az óra témáját tartalmazza a legtöbb esetben. A pókháló ábra fő feladat azt, hogy aktivizálja a diákokat, valamint, hogy előhívja a már meglévő ismeretüket. Az óra végén, pedig bővíthető ez az ábra a már újonnan megszerzett tudásukkal.²³

Jut eszembe...:

Akár csak a pókhálóábra, szintén ez a játék is a meglévő tudást összegzi és asszociatív jellegű. A menete a következő, a tanár kigondol egy témához kapcsolódó szót, például azt, hogy szeretet. Egy labdát tart magánál és azt mondja: Jut eszembe, hogy szeretet. Majd eldobja a labdát az egyik diáknak, akinek az a feladata, hogy mondja meg, hogy mi jut eszébe arról, hogy szeretet, ilyenkor például ezt mondja: Jut eszembe a szeretetről anyukám. Majd eldobja a labdát az egyik diáktársának, akinek már az anyukájáról kell asszociálni valamire, és így tovább.²⁴

²² H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

²³ H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

²⁴ H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

TTM:

Az eredeti megfelelője a KWL, azaz, hogy Know, Want to know, Learn. Ennek a magyar fordítása a TTM, tehát, hogy Tudom, Tudni akarom, Megtanulom. Miután a diák tudomást szerez arról, hogy mai óra témája, egy három oszlopos táblázatot készít. Az első oszlopba a témával kapcsolatos meglévő tudását írja fel, a második oszlopba azt, ami érdekli ezzel kapcsolatban, a harmadikat pedig az óra végén tölti ki, hiszen oda majd az újonnan megszerzett tudása kerül. Jó esetben a második oszlopban feltett kérdések, elvárások megválaszolásra, kielégítésre kerülnek itt.²⁵

Véleményvonal:

A tanár felvet egy témához kapcsolódó problémát, majd annak két teljesen ellenkező álláspontú megoldását. Felrajzol egy vonalat a táblára, a vonal egyik végére írja az egyik megoldást, a másik végére pedig a másik megoldást. A tanulóknak pedig az a feladatuk, hogy jelöljék be a szakaszon azt, hogy ők melyik álláspontot képviselik inkább és milyen mértékben. Ezzel állásfoglalásra vannak kényszerítve, illetve jól kivehetővé válik az osztály véleménye azzal a bizonyos dologgal kapcsolatban.²⁶

Jóslás:

Irodalmi szöveg megismerkedése előtt vethetjük be ezt a módszert. Megadjuk a szöveg néhány kulcsszavát, vagy szimplán csak a szöveg címét és arra kérjük a diákokat, hogy mondják el, hogy ez alapján mit jósolnak, hogy vajon miről szólhat majd a szöveg? A reflektálás szakaszban pedig visszatérhetünk majd erre, hogy mennyire is vált be az osztály jóslata. Ezzel a módszerrel felkészítjük őket a szöveg befogadására.²⁷

²⁵ H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

²⁶ H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

²⁷ H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

Továbbá a ráhangolódás szakaszban, az óra legelején helyet kaphatnak a különböző beszédtechnikai gyakorlatok is, amivel nem csak a beszéd fejleszhető, hanem koncentráció és felfrissülés is elérhető általa.²⁸

2.8. Innovatív pedagógiai módszerek a jelentésteremtés szakaszban

Mozaik:

A témát négy részre, az osztályt pedig négy fős csapatokra osztjuk. Minden csapattagnak adunk egy résztémát, amit elsajátítanak, majd megtanítják a csapattársaiknak. De a mozaik módszert akár úgy is megvalósíthatjuk, hogy a témát és az osztályt is négy részre osztjuk, és nem minden csapattag, hanem minden csapat kap egy résztémát, amit feldolgoznak, majd megtanítják az osztály többi részének is.²⁹

Szakértői mozaik:

A fent említett mozaik módszeren alapszik, a különbség az, hogy A B C D jellel illetünk négy asztalt a teremben, majd a diákokat csoportokra osztjuk és az asztalokkal azonos betűkkel látjuk el őket, minden csoporttag más betűt kap. A csoportok felbomlnak és új csapatokba verődnek, mindenki annál az asztalnál, ahol a betűjét látja. A tanár, a négy felé osztott szövegrészt szétosztja a kialakult csapatok között, ők elsajátítják, szakértőivé válnak a témának, majd átmennek az eredeti csapatukhoz és elmesélik, hogy mit sajátítottak el.³⁰

Belső hang:

A szöveg feldolgozása közben vethetjük be a belső hang nevű módszert. A mű egyik mozzanatát megállítjuk és feltesszük a kérdést a diákoknak, hogy vajon mit gondolhat most ez a szereplő, az ő feladatuk pedig az, hogy fogalmazzák meg választ, lehet szóban is vagy írásban.

²⁸ 4. A beszédtechnika fejlesztése <https://docplayer.hu/9153407-4-a-beszedtechnika-fejlesztese.html> Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

²⁹ H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

³⁰ H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

Ezzel elérjük azt, hogy megtalálják a szereplő tettei mögött lévő belső motivációt, illetve közelebb kerül hozzájuk, és sajátjukká formálják.³¹

Dramatizálás:

A szöveg egy párbeszéd nélküli részét kell a diákoknak kihangosítaniuk és eljátszaniuk előzetes egyeztetések alapján. Szereplők mennyiségétől függően lehetnek párosan vagy csoportosan.³²

Jóslás szakaszos szövegfeldolgozással:

A módszer nevében benne van a módszer eljárása is. Egy szöveget olvasunk a diákoknak, majd mikor valamilyen fordulópont elé érünk megállunk és azt kérdezzük, hogy mit jósolnak, mi fog történni? A jóslás után tovább folytatjuk, majd befejeződik a rész és megbeszéljük a diákokkal, hogy valós volt a jóslatuk vagy nem. Azután tovább haladunk az olvasással és a további fordulópontjai előtt is megjósoltatjuk a folytatást.³³

Némajáték:

Egy csoportnak vagy egy párnak adunk egy szövegrészletet, amivel az lesz a feladatuk, hogy játsszák el, de egy hang nélkül. Miután megtörténik a játék az osztály többi része megpróbálja kitalálni, hogy mit is láthattak a társaik előadásában. Majd felolvassuk a szövegrészletet és kiderül, hogy sikerült eltalálni a cselekményt a némajáték alapján vagy sem. A reflektálás szakaszban is alkalmazhatjuk, az egy könnyített megoldása a némajáték

³¹ H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

³² H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

³³ H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

felhasználásának, ugyanis a diákok már ismerik a műben történt események, szimplán az a dolguk, hogy kiszűrjék, hogy most melyiket látják eljátszva.³⁴

Ördög-angyal:

A mű felolvasása közben, amikor a szereplő épp valamilyen döntéshelyzetbe kerül, az olvasást megállítjuk, és egy diákot jelölünk ki, hogy testesítse meg a dilemmával küszködő hőst. Az osztály többi részét, pedig két csoportra osztjuk, az egyik csoport az angyalok lesznek, a másik pedig az ördögök. Az utóbbiaknak az a feladatuk, hogy „ördögi” tanácsokat adjanak, a diáktársuk által játszott karakternek, amelyek nem becsületesek, viszont könnyebben kivitelezhetőek. Az angyaloknak, pedig „angyali” javaslatokat kell intézniük hozzá. A kijelölt diák feladata, pedig az, hogy válasszon a két oldal között belátása szerint, hogy melyik csoport tudta jobban meggyőzni, majd indokolja meg, hogy miért.³⁵

Szerep a falon:

Megrajzolásra kerül a mű főhőseinek a sziluettje, csak az alakja, a tanulóknak pedig az lesz a feladatuk, hogy mindenki írja bele a szereplők alakjába az azok legjellemzőbb tulajdonságait, minimum egyet. Utána közösen megbeszéljük, hogy milyen szavakkal illette az osztály a mű főhőseit.³⁶

³⁴ H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

³⁵ H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

³⁶ H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

A Szereplőskála:

A vélemény vonalhoz hasonló módszer. Ugyanis ennél is egy vonalon jelzik a diákok azt, hogy melyik szereplő mennyire szimpatikus vagy ellenszenves számukra. Sorrendbe helyezik a mű karaktereit a legszimpatikusabbtól a legkevésbé szimpatikusig. Az így kapott sorrend nem végleges, a mű teljes feldolgozásáig mindez változhat. Ez a módszer végezhető csoportosan és egyénileg is.³⁷

Történettérkép:

A szöveg befogadása alatt a tanulóknak az a feladata, hogy összegyűjtse a következő adatokat a műről:

- Helyszín:
- Idő:
- Főszereplők:
- Problematika:
- Legfontosabb események:
- Befejezés/megoldás:

Szintén dolgozhatnak egyénileg, párban, vagy csoportosan is. A szöveg befogadása után megbeszélésre kerülnek a válaszok, amikkel mindeközben összefoglalásra is kerül a mű.³⁸

Vak kéz:

A történetet négy részre, az osztályt négyfős csoportokra osztjuk. Minden csoporttag kap egy szövegrészletet, amit elolvasnak, majd ismertetik a társaikkal az olvasottakat. A csoportnak az a feladata, hogy sorrendbe rakja az egymástól hallott részleteket, hogy összeálljon a történet elejétől a végéig. Miután ezzel végeztek, ellenőrzik magukat az eredeti szöveg alapján, ami felolvasására kerül.³⁹

³⁷ H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

³⁸ H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

³⁹ H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló

2.9. Innovatív pedagógiai módszerek a reflektálás szakaszban

Érvek kártyán:

A tanító eldöntendő, megosztó kijelentést tesz fel az olvasottakkal kapcsolatban. A diákok két csoportra osztódnak, az egyiknek ellenérveken, a másiknak mellette érveken kell gondolkodniuk. Minden diák felírja magának azt, amit úgy gondol, hogy a legmeggyőzőbb lehet, majd csoportgyűlés közben egyeztetik gondolataikat, és kiválogatnak a sok közül 4-5 érvet, ami ismertetésre kerül az óra további részében.⁴⁰

Gondoltam...Nem gondoltam...:

A szöveg felolvasása után a tanulóknak meg kell határozniuk, hogy mi az, amit előre már feltételeztek a művel kapcsolatban, és mi az, ami váratlan volt és eszükbe se jutott. Tehát mi az, amit gondoltak és mi az, amit nem gondoltak.⁴¹

Ki vagyok én?:

A diák kap egy szereplőt, akinek a tulajdonságait le kell írnia, úgy, hogy a nevét nem mondja meg, viszont az osztálytársai mégis kitalálják, hogy ki lehet ő. Akár lehet ezt a játékot rajzzal, mutogatással is játszani, valamit a körülírást tabu szavakkal is lehet nehezíteni.⁴²

Páros szóforgó:

A tanulók párokba verődnek és úgy mesélik el a gondolataikat az adott téma, történet kapcsán. Amikor meghallanak egy előre egyeztetett jelet, a gondolatcserét abbahagyják. A

tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

⁴⁰ H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

⁴¹ H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

⁴² H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

továbbiakban, pedig úgy folytatódik a páros szóforgó, hogy megkérdezzük az osztályból néhány embert arról, hogy neki mit mesélt a párja.⁴³

Venn-diagramm:

Más néven halmazábra. Ez a módszer két dolog összehasonlítására a legalkalmasabb, ugyanis felrajzolunk a táblára két kört, amik metszik egymást. A metszetbe a közös tulajdonságaik kerülnek, míg azon kívülre, a különbségeik. Jól összehasonlíthatunk és összegezhethetünk, ezzel a grafikus szervezővel, akár két műfajt is, például a meséket és a mondákat.⁴⁴

Képzeld el:

Képzetet és kreativitást fejlesztő feladat. Hiszen, ha a történet véget is ér, nem feltétlen ér végét ezzel a szereplők élete is. A diákoknak az a feladatuk, hogy képzeljék el, hogy mi történhet egy adott karakterrel a mű befejezése után. Gondolja tovább, folytassa az életének a bemutatását. Akár szóban is elvégezhető feladat, de arra is alkalmas, hogy fogalmazás szülessen belőle.⁴⁵

Képzelt riport:

Egy diákot kiválasztunk, aki a főhős lesz és kiül az osztály elé egy székre. A társainak az a feladata, hogy interjúvolják meg, kérdezzék őt bármiről, és ő igyekezzon mindenre észszerű választ adni. Tartsanak egy sajtótájékoztatót. Több szereplővel is el lehet ezt játszani. Akkor csoportokra bontjuk az osztályt, a csoportok kijelölik, hogy ki lesz közülük az interjúalany és a többiek pedig az interjú készítőik. Miután feltevésre és megválaszolásra kerültek minden

⁴³ H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

⁴⁴ H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

⁴⁵ H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

csoportnál a kérdések, közösen megbeszéljük, hogy kivel milyen interjút sikerült összehozni. A szereplőkről megszerzett adatokról akár egy bűvár hír is készülhet csoportonként.⁴⁶

Kockázás:

Egy vagy akár több kocka oldalára különböző befejezetlen mondatokat ragasztunk fel. A diák dob a kockával és amelyik mondat a legfelső oldalára kerül, az intéződik a tanulóhoz, azt kell befejeznie. A kérdések a következők lehetnek: Azért tetszett a mai óra, mert ... A mai órán megtanultam, hogy... A mai órán a tanító néni/bácsi... A mai órán a csoport tagjai... Szerintem a mai óra... Jobban örültem volna, ha... A főhős helyesen cselekedett, mert... Szerintem ez a történet... Azért tetszett ez a mese/történet, mert... Jó lett volna, ha... stb.

Ennek a módszernek az alkalmazása azért fontos, mert ezáltal értékelésre kerül, illetve visszacsatolást kapunk az aznapi óráról.⁴⁷

Ötujjas mese:

A tanulónak a történetet mindössze öt mondatban kell összefoglalnia. Minden ujjára jusson egy mondat.⁴⁸

Szerintem:

Felvetünk a műben egy problémát vagy egy szereplőt vagy egy eseményt, miközben labdát dobunk a diáknak, akinek az a feladata, hogyha hozzá kerül a labda elmondja a véleményét a felvetett dologról. Például, ha egy szereplő cselekedetét vitatjuk, akkor a diák úgy kezdi a mondatot, hogy „Szerintem helyesen cselekedett XY, mert... „Majd a következő tanulónak ezt a mondatot cáfolnia kell, tehát úgy kezdi, hogy „Szerintem nem cselekedett

⁴⁶ H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

⁴⁷ H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

⁴⁸ H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

helyesen XY, mert... Tehát a módszer lényege az, hogy felváltva érveljenek a dolgok mellett és ellen.⁴⁹

Vallatószerék:

A vallatószerék hasonló a képzelt riporthoz. Tehát egy gyereket kiválasztunk, aki az egyik főhőst fogja ábrázolni, és kiültetjük az osztály elé. A diáktásainak pedig az a feladata, hogy kérdéseket intézzenek hozzá, amelyekre ő csak az igazat, az őszintét felelheti. Ez a módszer nagyszerűen alkalmas arra, hogy egy-egy karakternek feltárjuk a belső motivációját, és a viselkedésének az okát.⁵⁰

Történetpiramis:

A diákoknak a következő sémát kell kitölteniük:

- (1 szó a főszereplő neve)
- (2 szó a jellemzésre)
- (3 szó a helyszínre)
- (4 szó a problémáról)
- (5 szó az egyik eseményről)
- (6 szó egy másik eseményről)
- (7 szó egy harmadik eseményről)
- (8 szó a megoldásról)⁵¹

⁴⁹ H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

⁵⁰ H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

⁵¹Történetpiramis https://www.kvi-pecs.hu/files/kompass/4_Prasentation_und_Rhetorik/4_11_Tortenetpiramis.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.14.

A fent említett harminc módszer, illetve azok rövid bemutatása mindössze ízelítő, hogy megismerjük és megtapasztalhassuk, hogy milyen típusú feladatok segíthetik a diákot abban, hogy a tudásuk maradandó legyen, egy rendszerbe helyezhető, illetve, hogy azt fel tudják használni és össze tudják kötni a saját életükkel, úgy, hogy közben különböző kompetenciákat is fejlesztenek.

A tanár ezeket a módszereket az órájához formálhatja, illetve többet is elsajátíthat belőlük, hiszen számtalan hasonló létezik még például: Állóképek (dráma), Egy témáról különböző szerepekben - RAFT (kreatív írás), Eszmecsere (megbeszélés), Fogalom- vagy szemponttáblázat (grafikai szervező), Három megy, egy marad (közzététel), Háromlépéses interjú (megbeszélés), Idézetkártya (olvasásértés) Idődiagram (grafikai szervező), Irányított képalkotás (dráma) Írás saját magunk számára (kreatív írás), Irodalmi körök (megbeszélés) Írószeminárium (kreatív írás), Jegyzőkönyv (írás, metakogníció), Jelentés írása különféle források alapján (kreatív írás), Jellemterkép (grafikai szervező), Jelmezterv, színpadterv, illusztráció (dráma), Jelölés INSERT (olvasásértés), Kerekasztal-körforgó (megbeszélés), Kérdezzük a szerzőt! (olvasásértés), Kettéosztott napló (olvasásértés), Kibővített előadás (hallás utáni szövegértés) stb.⁵²

A felsorolt módszereknek, illetve fel nem sorolt társaiknak a bemutatása, ismertetése a Pethőné Nagy Csilla: Módszertani kézikönyv. Befogadás központú és kompetenciafejlesztő irodalomtanítás a gimnáziumok és szakközépiskolák 9-12. évfolyamában c. művében megtalálható.

⁵² Pethőné Nagy Csilla: Módszertani kézikönyv. Befogadás központú és kompetenciafejlesztő irodalomtanítás a gimnáziumok és szakközépiskolák 9-12. évfolyamában. Korona Kiadó, Budapest, 2007.

III. AZ ÖTÖDIK OSZTÁLYBAN TANULT MESÉK ÉS MONDÁK TANÍTÁSA INNOVATÍV MÓDSZEREKKEL

Az ukrainai tanterv 14 órát szán A népdalok és a mesék birodalmában című témakörre, ami tartalmazza értelemszerűen a népdalokat, valamint a népmeséket és a műmeséket is egyaránt. Majd a mondákat külön témakörbe osztják, A mondák világába, amire 10 órát szánnak, amelyben szintén nem csak a népmondák kerülnek terítékre.⁵³

A szakdolgozatomban a népmesék és a népmondák tanítását fogom kidolgozni. A feldolgozásra kerülő mesék a következőek: A kiskakas gyémánt félkrajcárja, Tündérszép Ilona és Árgyélus királyfi, Fehérlófia, Ilók és Mihók, Csalimese, Hazugmese, A kakas és a pipe, A halász és az ifrit. A tanításra szánt népmondák: A csodaszarvas-monda, Botond legyőzi a görög óriást, A munkácsi vár kútja, Mikes kútja, A derceni hegy mondája, Mátyás király Gömörben.

54

Egy kárpátaljai magyar tanár (R.M.) egyéni tanmenetervét követve kerülnek beosztásra a művek. Hét óra van szánva a népmesékre. Mindegyik, a Csalimesét és a Hazugmesét leszámítva, egy külön órát kap, amelyen feldolgozásra kerül. Így van a népmondákkal is, amire hat óra van áldozva, amely elegendő ahhoz, hogy minden órán csak egy-egy mű kerüljön terítékre.

„A népköltészet kevés műfaja, kevés számú témája, belső egyszerűsége ellenére mégis monumentális, és a nagy költészet igazságát adja. Tévedés volna azt hinni, hogy csak a bonyolultság, cifrálkodó összetettség jelenti a költészet nagyságát. Éppen ellenkezőleg, a népköltészetben látjuk annak számos példáját, hogy egy egyszerű pentaton dallam milyen érzelmi gazdagságokat tud kifejezni, egy 4 soros népdalszöveg a maga egyszerűségében is mennyire eléri a műköltészet „legnagyobb” alkotásait. Ennek legfőbb esztétikai oka az, hogy a népköltészet a maga társadalmának teljes tükrözését adja, benne az esztétikai teljesség elve érvényesül, mind a formák, mind pedig az eszmei mondanivaló tekintetében”⁵⁵

⁵³ Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з угорською мовою навчання file:///C:/Users/User/Downloads/12_%D0%A3%D0%B3%D0%BE%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0-%D0%BB%D1%96%D1%82-%D1%80%D0%B0-5-9.pdf

Letöltésének dátuma: 2023.04.20.

⁵⁴ Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály. Lemberg: Світ.

⁵⁵ Balassa Iván - Ortutay Gyula 1982: Magyar Néprajz. Budapest: Corvina.

3.1. A kiskakas gyémánt félkrajcárja tanítása innovatív pedagógiai módszerekkel

A mese felolvasása 4 és fél percet⁵⁶ vesz igénybe, tehát 41,5 perc marad az órából, viszont mivel erre az órára van kiírva tanterv szerint a népmese, mint műfaj bemutatása, ismertetése, így a mesére 20 perc juthat.

Ráhangolódás:

A kiskakas gyémánt félkrajcárja elég ismert, az óra ebben szakaszában készíthetünk a diákokkal egy pókhálóábrát, amely szövegbuborékjába a mese címe kerül. Amely előhívja a már meglévő ismereteiket erről a műről.

Jelentésteremtés:

A szöveg a vak kéz módszer alkalmazásával is ismertetésre kerülhet. Felbontjuk négy részre a mesét, az osztályt pedig négyfős csoportokra osztjuk. A csoporttagok különböző részeit kapják meg a szövegnek, amit elolvasnak elsajátítanak, megismertetik a társaikkal, majd közösen sorrendbe helyezik.

1. rész záró mondata: „*A szolgáló megfogta, kútba vetette. De a kis kakas csak elkezdte a kútban.*”⁵⁷

2. rész záró mondata: „*Erre a begye mind kieresztette a vizet, eloltotta a tüzet. Akkor megint csak felszállott az ablakba: – Kukurikú, török császár, add vissza a gyémánt félkrajcárom!*”⁵⁸

3. rész záró mondata: „*Már a török császár nem tudta, mit csináljon vele.*”⁵⁹

4. rész záró mondata: „*A kis kakas hazavitte, odaadta a gazdasszonyának, s még máig is élnek, ha meg nem haltak.*”⁶⁰

Reflektálás:

Az osztályt két részre osztjuk. Az egyik csoport a török császár lesz, a másik csoport pedig a kiskakas. Érveket kell összeírniuk, hogy miért őket illeti a gyémántfélkrajcár. Minden

⁵⁶ Ilona Györiné Mokrán 2014: A kiskakas gyémánt félkrajcárja <https://www.youtube.com/watch?v=IxxKA4Sgqhg> Letöltésének a dátuma: 2023.04.26.

⁵⁷ Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály. Lemberg: CBiT. 28.

⁵⁸ Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály. Lemberg: CBiT.28.

⁵⁹ Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály. Lemberg: CBiT.29.

⁶⁰ Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály. Lemberg: CBiT. 29.

diák ír valamennyi érvet, majd a csoportmegbeszélés után kiválasztják a szerintük a négy legmeggyőzőbbet, ami ismertetésre kerül

3.2. Tündérszép Ilona és Árgyélus királyfi tanítása innovatív pedagógiai módszerekkel

A tündérmese felolvasásának ideje 12 perc⁶¹, tehát 33 perc marad az órából a feldolgozásra.

Ráhangelődés:

A jóslás módszerrel kezdetünk, hogy mit jósolnak a diákok, hogy mi történhet a műben, ha csak a címét hallják meg? Ezzel gondolkodásra bírhatjuk őket, valamint kiszűrjük, hogy milyen előzetes ismereteik lehetnek a meséről.

Majd elkezdjük tovább boncolgatni, kortás olvasatba tenni Árgyélus királyfiékat, hiszen ahogy Néményi Pál mondta, minden irodalmi mű valójában kortárs, hiszen mai emberek olvassák.⁶² Ennek fényében közelebb hozzuk az olvasmányt az olvasóhoz és megkérdezzük a diákokat arról, hogy milyen céljaik vannak, amit el szeretnének érni? Mit gondolnak mi szükséges hozzá? És mit tudnak arról, hogy a mesékben a királyfiknak mi a fő céljuk? Mi lehet Árgyélus királyfinak a célja? Nézzük meg, hogy ezt a célját, hogyan érte el. Átvezetjük ezzel őket a mese befogadására.

Jelentésteremtés:

Mivel a mese felolvasása 12 perc, és addig a gyermek semmilyen ingert nem kap a felolvasáson kívül, a figyelme így könnyen lelkadhat. Tehát az olvasási folyamatot meg-meg állítjuk. Felrúzzuk őket visszakerdezésekkel, illetve különböző feladatokkal.

Legelőször is tisztázzuk már az elején a királynak a motivációját, hogy miért volt neki olyan fontos az az almafa. A válasz abban a mondatban rejlik, hogy az almafának köszönhetően „a király gazdagsága napról napra annyira szaporodott, hogy oly gazdag király nem volt az egész világon”.⁶³

Vélemény vonalat alkalmazhatunk annál a jelenetnél, amikor Árgyélus királyfi az apja kérése ellenére nem a gazdag királylányt választotta.

⁶¹ Szabó Gyula-téma 2016: Tündérszép Ilona és Árgyélus <https://www.youtube.com/watch?v=v1kQelitnvc> Letöltésének dátuma: 2023.04.15.

⁶² Nényei Pál: irodalomórán nincs szükség tankönyvekre <https://infostart.hu/belfold/2019/08/16/nenyei-pal-irodalomoran-nincs-szukseg-tankonyvekre> Letöltésének dátuma: 2023.04.15.

⁶³ Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály. Lemberg: CBit.35.

- „Tündérszép Ilona lesz a feleségem!

A királynak nem tetszett a felelet, de bármint akarta is lebeszélni Árgyélust a kívánságáról, az nem engedett. Kardot kötött az oldalára, és elment, hogy Tündérszép Ilonát megkeresse. Az egész udvar gyászba borult utána.”⁶⁴

Egy vonalat húzunk a táblára és feltesszük a kérdést, hogy helyes, hogy elment megkeresni Árgyélust királyfi Tündérszép Ilonát, még akkor is, ha ezzel apjának ellentmond? A szakasz egyik végére írjuk, hogy helyes, a másik végére pedig azt, hogy helytelen. A diákok x-el jelölik véleményüket a vonalon.

A mű folytatásában elkezdődik a kalandos út. Megkérdezzük a gyerekeket újra, hogy igaz volt-e a jóslat, amit mondtak Árgyélust királyfi céljáról? Ezután lefixáljuk, hogy a célja, hogy feleségül vegye Tündérszép Ilonát. Az egyik diák sematikus rajzot készít Árgyélustól a tábla balsarkába, egy másik diák pedig szövegbuborékba mellé írja a királyfi célját. Majd újabb jóslat következik, mégpedig, hogy könnyű lesz neki ezt megvalósítani? Sikerülni fog?

A történetterkép módszert átformálhatjuk. Megbeszéljük a gyerekekkel, hogy menetközbe feljegyezzük a táblára Árgyélust királyfi útjának minden állomását. Valami hasonló kerülhet majd felírásra:

1. Látogatás a Napnál
2. Látogatás a Holdnál
3. Látogatás a Szélnél
4. Látogatás az Állatkirálynál
5. Út a sánta farkassal a Fekete-tengeren túlra
6. Búcsú a farkastól
7. Találkozás a három ördöggel (köpönyeg, ostor és a bocskor)
8. Megérkezés Tündérszép Ilona palotájához
9. Feladat: éjfélkor háromszor meg kell csókolnia Tündérszép Ilonát
10. A Vénboszorkány sípja
11. Visszatérés a várba

A hetedik pont után megkérdezhetjük a diákokat arról, hogy mit gondolnak, hogy helyes volt Árgyélustnak meglopni az ördögöket vagy sem?

⁶⁴ Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály. Lemberg: CBIT. 37.

Miután befejeződött a mese, illetve értelemszerűen a kalandok felírása is, és eljött a „*ha meg nem haltak, most is élnek*”⁶⁵ rész, megkérdezzük a diákokat arról, hogy igaz volt a jóslatuk? Elérte Árgyélus a célját? Könnyű dolga volt? Majd felírásra kerül a tábla jobb alsó sarkába, hogy a cél teljesítve.

Mindezek után átvezetjük az osztályt a reflektálás szakaszba.

Reflektálás:

A páros szóforgó módszert alkalmazhatjuk ilyenkor, amikor a diákok párba verődve megbeszélhetik azt, hogy kinek mi a véleménye a meséről, milyen benyomást gyakorolt rá. Majd megkérdezzük néhány tanulót arról, hogy mondja el, hogy mit mondott a párja a tündérmesénkről. Külön megemlíthetjük, hogy mondjanak ezalatt véleményt Árgyélus királyfi pofonjairól is.

Ezután a képzelt riport készíthetünk. Feltesszük a gyerekeknek a kérdést, hogy melyik szereplőt interjúvolná meg a műből? Majd kijelölünk egy diákot, aki ezt a karaktert fogja megtestesíteni, neki kell majd válaszolnia az osztály kérdéseire. Ezután a diákoknak az interjú kapcsán szalagcímet kell kitalálniuk egy bulvár újságba.

3.3. Fehérlófia tanítása innovatív pedagógiai módszerekkel

A hősmese felolvasása 20 percet vesz igénybe⁶⁶, tehát az órából 25 perc marad a feldolgozásra.

Ráhangelődés:

A mű aktualizálása, illetve a gyermekek aktivizációjának a felkeltése érdekében megkérdezzük, hogy mit gondolnak, ki a hős? Milyen tulajdonságai vannak a hősnek? A különböző tulajdonságokat feljegyezzük a táblára. Hogy miután elolvastuk a mesét, vissza tudjunk rá reflektálni, hogy Fehérlófia hasonlít-e az általuk elképzelt hőshöz?

Majd jóslást alkalmazunk a címről, hogy mit sejtenek kinek a fia lehet Fehérlófia? Ő akkor ember vagy állat?

⁶⁵ Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály. Lemberg: CBit.40.

⁶⁶ Papp László-téma: Fehérlófia <https://www.youtube.com/watch?v=HLfm22C8Lww>
Letöltésének dátuma: 2023.14.18.

Jelentésteremtés:

Elkezdődik a mese felolvasása. Az első szakasz után, amikor azt olvassuk, hogy:
*„– No, fiam, már látom, elég erős vagy. Hát csak eredj el a világra, én meg megdöglöm. Azzal megdöglött. A fiú elindult világra”*⁶⁷ megbeszéljük, hogy igaz volt-e a jóslat? Valóban egy ló fia? Ember-e, állat-e?

Ezután alkalmazhatjuk a szerepe a falon módszert, amikor felrajzoljuk a Fehérlófiának a sziluettjét. A gyerekeknek, pedig az lesz a feladatuk, hogy figyeljék a szöveg alatt, hogy milyen tulajdonságai vannak ennek a szereplőnek, a megfigyeléseket feljegyezzük az ábrára. Ez az ábra fog abban segíteni, hogy a reflektálás szakaszban összehasonlíthassuk a diákok elképzelt hősének a tulajdonságaival.

*„Bezzeg nem ijedt ez meg! Lement a másvilágra, kiszállt a kasból, elindult széjjelnézni”*⁶⁸ Mikor ehhez a részhez érünk, hogy Fehérlófia lekerült a másvilágra, megbeszéljük a gyerekekkel, hogy akivel találkozik, azt feljegyezzük, vagy akár sematikus ábrát rajzolunk a táblára róluk. (Hétszűnyű Kapanyányimonyók, három királylány, három-, hat, tizenkétfejű sárkány, griffmadár)

*„Így hát Fehérlófia egyenként felhúzatta a három királykisasszonyt, ő maga meg várta, hogy őerte is eresszék le a kosarat. Csak várt, csak várt, három nap, három éjjel mindig várt. Várhatott volna szegény akár ítéletnapig is. Mert amint a három szolga felhúzta a három királykisasszonyt, arra határozták, hogy ők magok veszik el a három királykisasszonyt, s nem ereszti le megint a kosarat Fehérlófiáért, hanem otthagyják őt a másvilágon.”*⁶⁹ Ennél a résznél megállítjuk a művet és alkalmazni kezdhethetjük a belső hang módszert, hogy mit gondolhattak akkor a barátai, amikor nem húzták fel Fehérlófiát? Miért jutottak erre a döntésre? Mi történt volna, ha felhúzzák?

Majd, amikor a griffmadár segítségével mégis felkerült a túlvilágból, szintén leállítjuk az olvasást és az ördög angyal módszerrel folytathatjuk. A diákok egyik része képviseli az ördögi, a másik része pedig az angyali gondolkodást a kapcsán, hogy mihez kezdjen Fehérlófia a barátaival, bosszulja meg azt, amit tettek ellene vagy sem. Az osztályban kijelölünk egy

⁶⁷ Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály. Lemberg: CBit. 41.

⁶⁸ Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály. Lemberg: CBit. 44.

⁶⁹ Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály. Lemberg: CBit.45.

diákat, aki a főhős szerepét játssza, neki kell döntenie afelől, hogy melyik oldal győzte meg őt jobban. Illetve, hogy ennek kapcsán melyik utat választaná.

A történetet folytatva derül majd ki, hogy eredeti főhős mit tett, hogy mind a három barátjának a halálát okozta. Ilyenkor alkalmazhatjuk a véleményvonal módszert, amikor a táblán a vonal egyik vége jelöli azt, hogy a diák egyetért azzal, hogy megölte a barátait, hogy ez egy helyes, igazságos tett volt, a másik vége a vonalnak pedig azt jelzi, hogy a diák nem ért egyet ezzel a tetteivel. A tanulók a szakaszon jelölik, hogy az ő véleményük melyik végponthoz áll közelebb.

Reflektálás:

A reflektáláskor összehasonlításra kerülnek az óra elején leírt hős tulajdonságai azzal, amik a Fehérlófia sziluettébe kerültek.

Majd egy labdát dobálva megtudjuk, hogy kinek miről mi lehet a véleménye, a szerintem nevű módszert alkalmazva. Az első gyerek, akihez a labda kerül a tanárnő által megadott szereplőre, eseményre stb-re kell reagálni egy mondattal, amit úgy kezd, hogy szerintem... Majd átadja a labdát a válasza után egy diáktársának és megkérdezi őt egy másik dologról. Aki szintén reagál és a labdát szintén átadja.

3.4. Ilók és Mihók tanítása innovatív pedagógiai módszerekkel

A mű felolvasása 10 percet vesz igénybe⁷⁰, tehát 35 perc maradt az órából kitöltésre.

Ráhangelődés:

Az órát elkezdhetjük különböző nyelvtörőkkel való foglalkozással, egy lapon kikapja mindenki a következő mondatokat:

1. Azt mondták a hatalmasok: akinek a hat alma sok, az már ahhoz hatalmas ok, hogy ne legyen hatalma sok!
2. Add meg magad, vagy megvagy vadmeggy mag hadnagy.
3. Te tetted e tettetett tettet? Te tettetett tettek tettetett tette, te!
4. Te tevé, tevé engem eleve, teveled nem ér fel tevéfej tétova veleje.
5. Nem lehet a Márta másé, mert a Márta már Tamásé.⁷¹

⁷⁰ Cervinus Percek 2021: Ilók és Mihók <https://www.youtube.com/watch?v=3PMYH5KpwRM>

Letöltésének dátuma: 2023.04.21.

⁷¹ 45 tréfás nyelvtörő a gyerkőcök kiejtésének fejlesztéséért

<https://www.koloknet.hu/életmod/45-trefas-nyelvtoro-a-gyerkocok-kiejtesenek-fejleszteseert/>

Letöltésének dátuma: 2023.04.21.

Majd kezdjük az óra témájára terelni a figyelmet azzal a kérdéssel, hogy mit gondolnak, mit jelent az, hogy a Márta Tamásé? Miután válaszoltak rá, beszélgetést indító kérdést intézünk hozzájuk, hogy szerintük milyen egy ideális férj/feleség? Milyen tulajdonságai lehetnek?

Jelentésteremtés:

A mese felolvasását kezdjük. „*Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon túl, volt egy özvegyasszony s egy Mihók nevű boldogtalan fia. Egyszer azt mondja Mihók az anyjának:*

– *Édes anyókám, házasodhatnám.*

– *Kit vennél el, édes Mihókom?*

– *Ilókot, édes anyókám.*

– *Eredj, fiam, keresd meg!*”⁷²

Ezután letisztázzuk, hogy milyen szereplőkkel találkoztunk eddig. Rákérdezzük, hogy mi Mihók szándéka? Illetve, hogy figyeljenek jól a történetre, és gondolkodjanak azon, hogy Ilók helyében hozzámennének Mihókhoz?

A tréfa mese úgy kerül felolvasásra, hogy két kiválasztott gyermek olvas fel egy párbeszéd egységet Mihók és az édesanyja között, az egyik Mihók szerepébe kerül, a másik pedig az édesanyjáéba. A következő egységnél másik két gyerek fogja adni a szereplők hangját. Ezzel az a cél, hogy a mese felolvasása alatt a gyermekek figyelve kevésbé lankadjon el.

Reflektálás:

Rátérünk arra a kérdésre, amelyet még a felolvasás elején kérdeztünk meg a diákoktól, hogy ők hozzámennének Mihókhoz ismerve most már a történetet? Megkérjük, hogy írjanak fel kártyára két érvet, amely mellett szól, hogy nem, illetve kettőt, amely mellett szól, hogy igen. A válaszokat megbeszéljük.

Megkérdezhetjük tőlük, hogy mire emlékeznek melyik mesehősünknek volt még olyan szándéka, mint Mihóknak? Melyik szerette volna még feleségül venni a választottját? Venn-diagramm segítségével, vagy akár csak szóban megbeszéljük a közös, illetve az eltérő tulajdonságait Árgyélus királyfinak és Mihóknak. Ezzel visszautalunk és felelevenítjük a nemrég megszerzett ismereteket.

Véleményvonal segítségével az osztályt szavazásra lehet bírni arról, hogy melyik volt számukra szimpatikusabb hős? Árgyélus királyfi vagy pedig Mihók? Miért?

⁷² Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály. Lemberg: CBIT. 53.

Az óra legvégén megkérjük őket, hogy képzeljék el, hogy Ilóknak és Mihóknak gyereke születik. Miket kell egy babával csinálni? Válasszanak egy ilyen élethelyzetet, és meséljék el, hogy Mihókéknál mindez hogyan zajlódna.

3.5. A Csalimese és a Hazugmese tanítása innovatív pedagógiai módszerekkel

A Csalimese felolvasása 1,5 percet vesz igénybe ⁷³, 20 percet szánunk összesen erre a népmesére, hiszen még ezen az órán kerül átvételre a Hazugmese is, aminek a felolvasása 3 perc.

Ráhangelődés a Csalimesénél:

Aktivizáljuk a diákokat azzal, hogy megkérdezzük tőlük, hogy ismernek-e vicceket? Milyen kategóriákban? Mondjanak el néhányat. Miért vicces a vicc? Mivel záródnak a viccek?

Jelentésteremés a Csalimesénél:

Aztán ismertetjük, hogy mi a mai mesénk címe. Mit jósolnak a cím alapján, hogy mire számíthatunk ebben a műben? Majd felolvasásra kerül, viszont a vége előtt, amikor a mesében az szerepel, hogy: *„Próbálják a kulcsot, hát jól belétalál a zárba. Kinyitják a ládát, felemelik a fedelét, nézik, mi van benne, hát abban bizony nem volt egyéb, csak egy kurta farkú egerecske.”*⁷⁴ - itt megállítjuk az olvasást. Újból jóslásra bírjuk a gyerekeket. Mi lehet a mese folytatása? Írják le röviden öt perc gondolkodási idő alatt a történet további cselekményét. Miután meghallgattunk néhány írást, folytatjuk tovább a felolvasást: *„Ha az egérnek hosszú farka lett volna, az én mesém is tovább tartott volna.”*⁷⁵

Reflektálás a Csalimesénél:

Páros szóforgó módszert alkalmazva megbeszélésre kerül a Csalimese végén lévő versike. A diákok elmondják róla a véleményüket, illetve a saját értelmezésüket a párjuknak, aki pedig megosztja az osztállyal, hogy mit hallott a másiktól.

Ráhangelődés a Hazugmesénél:

Rákérdezzünk, hogy volt-e már olyan, hogy hazudtak valakinek, vagy egy másik embert kaptak hazugságon? Hogyan lehet jól hazudni? Honnan derülhet ki a hazugság?

⁷³ Népmesepontok 2019: Csalimese <https://www.youtube.com/watch?v=2JW8vWcuOh0>
Letöltésének dátuma: 2023.04.22.

⁷⁴ Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály. Lemberg: CBit. 57.

⁷⁵ Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály. Lemberg: CBit. 58.

Jelentésteremtés a Hazugmesénél:

A mesét elkezdjük felolvasni, viszont már az elején megállunk, ott, amikor Péter elhatározza, hogy elmegy a királyhoz. Rákérdezzük, hogy milyen szereplők vannak a műben. Illetve tovább folytattuk azzal, hogy mit gondolnak a király az melyik szintjén áll a társadalomnak? Hol helyezkedik el a király apukája a társadalmi létrán? Hát és Péter, illetve Péter apukája? Miután megválaszolásra kerültek a kérdések folytatjuk a felolvasást.

Reflektálás a Hazugmesére:

Rákérdezzük arra, hogy mit gondolnak arról, miért akarta a király Pétert az akasztófára küldeni, pusztán aztért, mert azt mondta, hogy: „*Aztán a fölséged öregapját megfogadta kanásznak*”⁷⁶?

Visszamegyünk arra a részre, mikor azt kérdezi a király, a házassági szándék megtudta után, hogy: „*Jól van fiam, de hát aztán mire vinnéd az asszonyt?*”⁷⁷. Megkérjük őket, hogy képzeljenek el egy szegény fiút, aki elvesz egy királylányt, és hazaviszi az ő otthonába. Milyen problémák merülhetnek fel ilyenkor? Mik lehetnek a megoldások?

Az órát kockázással fejezzük be, a kocka oldalain a következők megkezdett mondatok szerepelnek: Azért tetszett a mai óra, mert ... A mai órán megtanultam, hogy... A mai órán a tanító néni/bácsi... A mai órán a csoport tagjai... Szerintem a mai óra... Jobban örültem volna, ha... Szerintem ez a történet... Azért tetszett ez a mese/történet, mert...⁷⁸

Azt a mondatot kell befejezni a gyerekeknek, amelyik a dobás után a kocka tetejére kerül.

3.6. A kakas és a pipe tanítása innovatív pedagógiai módszerekkel

A kakas és a pipe felolvasása 4 percet vesz igénybe⁷⁹, tehát az órából 41 perc marad a feldolgozására.

⁷⁶ Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály. Lemberg: CBiT.60

⁷⁷ Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály. Lemberg: CBiT.59.

⁷⁸ H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

⁷⁹ Gyöngyösi TV 2021: Mese – A kakas és a pipe <https://www.youtube.com/watch?v=y5pKS6wW1a8> Letöltésének dátuma: 2023.04.22.

Jelentésteremtés:

Aktivizáljuk a diákokat azzal, hogy megkérdezzük tőlük, hogy az emberek mikor szoktak segítséget kérni? Milyen fogadtatása lehet a segítségkérésnek? Történt már olyan az életükben, hogy segítségre szorultak, de nem kapták meg? Milyen érzés volt? Illetve az, amikor segítséget kaptak?

Az óra elején egyeztetünk egy diákkal, hogy a megadott jelzés után jelentse ki, hogy ő nagyon szomjas és szüksége lenne innivalóra, valaki tudna neki adni? A jelenetet megbeszéljük, az osztállyal. Hogy ki volt az, aki adott? Ő miért adott? Nehéz volt számára ezt megtenni? Ki adott volna akkor neki innivalót rögtön, ha kapott volna cserébe valamit? Ezekkel a kérdésekkel és ezzel a szituációs játékkal készítjük elő a gyermekekben a mese befogadását.

Reflektálás:

A mesét elkezdjük felolvasni. A mű elején rákérdezzük, hogy mit tudunk meg, hogy mi a kakas motivációja? Mi kell neki és miért?

Mit jósolnak, könnyű lesz a kakasnak vizet szereznie pipének, hogy az meg ne haljon? Majd megbeszéljük, hogy a felolvasás alatt egyfajta történettérképet követve, közösen feljegyezzük a diákokkal azt, hogy kihez ment a kakas ezügyben és az mit kért tőle, az pedig miért cserébe adja oda?

<i>Kihez ment?</i>	<i>Mit kért?</i>	<i>Az miért cserébe adja?</i>
kúthoz	vizet	koszorúért
szép leányhoz	koszorút	tejért
tehénhez	tejet	szénáért
réthez	szénát	kaszárt
bolthoz	kaszát	pénzért

A mesében található egy folyton ismétlődő, illetve a történet alatt folyton bővülő rész, az, amittől ez a mese láncmese lesz. A mű előrehaladtával megkérjük a diákokat, hogy a táblázat alapján mondják ezt ők el. Kihez viszik, az mit ad érte, azt kihez viszik stb.

Amikor már talál a szemétdombon pénzt, illetve az egyik diák végigmondja a már teljesen kibővült részt, megkérdezzük, hogy mit gondolnak, mennyi idő telhetett már el azóta a mesében? Megmenekülhet még pipe?

Reflektálás:

Az osztályt öt csoportra osztjuk. A csoportoknak kiosszuk, hogy ki kicsodát interjúvoljon meg. A kúttal, a leánnyal, a tehenet, a rétet vagy a boltot. A csoporttagok kiválasztják,

hogy melyikőjük fog az adott karakter bőrébe bújni és válaszolgatni a riportereknek, mindegyikőjüktől egy kérdésre. A kérdések és a válaszok feljegyzésre/megjegyzésre kerülnek.

Miután minden csoport végzett meghallgatjuk a jelentést, hogy kinek mit sikerült kihúznia az interjúalanyából.

3.7. A halász és az ifrit tanításának menete innovatív pedagógiai módszerekkel

A halász és az ifrit mese felolvasása 9 percet vesz igénybe, tehát az óra további részéből 36 perc marad.

Ráhangelődés:

Aktiváljuk a gyerekeket a gondolkodásra azzal, hogy megkérdezzük tőlük, hogy az ember mikor szokott bosszút forralni? Tudnak ezzel kapcsolatban valamilyen történetet? És ki ellen szoktak bosszút forralni? Milyen érzés váltja ki a bosszút? A harag csak a tettesre szokott irányulni?

Majd rátérünk a mese címére és megkérdezzük, hogy mit gondolnak mi lehet az az ifrit? ha helyes válasz nem születik, a kérdésre visszatérünk a felolvasás után, hogy a szövegkörnyezetből kiindulva ki tudja meghatározni?

Jelentésteremtés:

Elkezdjük a mesét felolvasni. Majd megkérdezzük a diákokat, hogy mit gondolnak miért csak négyszer halászik egy nap a főhősünk? Mi lehet a motivációja, miért törekszik szimplán a létminimumra? Mik lehetnek ennek a pozitív hozadékai? Ezek a kérdések által a gyermekek jobban megérthetik, illetve magukénak érezhetik az öreg halász karakterét.

Jóslás módszert alkalmazhatunk annál a résznél, amikor az ifrit kijön a rézpalackból:
„Az ifrit meg lenézett rá a magasból, és így szólt hozzá:

– Örvendezzél, halász, mert jó hírt mondok neked.

– Mi az a jó hír, dicsőséges és hatalmas szellem? ”⁸⁰

Mit gondolnak mi lehet az jó hír? Ha a jóslatuk tévedt és meglepetést okozott a mű ezen fordulata, megkérdezzük, hogy miért tippeltek például arra, hogy három kívánságát fogja teljesíteni?

Majd, hogy az ifrit motivációját is jobban befogadják, még mielőtt ő elmondaná, megkérdezhetjük tőlük, hogy mit gondolnak, ha őket valaki nagyon hosszú időre bezárná, mit tennének a kiszabadítójukkal?

⁸⁰ Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály. Lemberg: CBit.65.

Megvizsgáljuk, hogy mit mond az ifrit, legelőször mit akart tenni a kiszabadítójával? És azután? És most mit akar tenni az öreg halással? A válaszok felkerülnek a táblára.

1. *„Aki engem kiszabadít innét, annak jutalmul adom a föld valamennyi kincsét.”⁸¹*
2. *„Aki engem kiszabadít innét, annak teljesítem három kívánságát.”⁸²*
3. *„Aki engem kiszabadít innét, azt azon nyomban megölöm, de előbb megengedem neki, hogy ő maga válassza meg, miként öljem meg.”⁸³*

Mit gondolnak mi lett volna a negyedik fázis? Melyik volt a legpozitívabb elképzelés? Melyik a legnegatívabb? Milyen érzés motiválja most az ifritet? Miért alakult ez ki nála?

Amikor a felolvasás során annál a résznél járunk, hogy az öreg halász gondolkodik, hogy mit tehetne azellen, hogy ne ölje meg az ifritet, rákérdezzük arra, hogy ők mit tennének ilyen helyzetben?

Reflektálás:

Öt ujjas mesemondást végezhetünk a felolvasás után, azaz a feladat a következő, hogy öt mondatban foglalják össze a történetet. Minden ujjukra jusson egy mondat.

Páros szóforgó során a diákok megvitatják, hogy kinek mi az a mesében, ami a legjobban megfogta őt? A párok ismertetik társuk válaszát, amik közösen megbeszélésre kerülnek.

Visszatérünk a táblán felírt mondatokra és feltesszük a kérdést, hogy mit gondolnak? Lehetne egy olyan szakasz ismételten most, hogy az ifrit visszakerült a rézpalackba, hogy újra nagylelkű lenne a kiszabadítójával? Milyen gondolatmenetre van szüksége ahhoz, hogy végül úgy döntsön, hogy a kiszabadítást meghálálja? Mit mondtunk milyen érzelem motiválja a bosszút? Hogyan győzhetné le ezt az érzést az ifrit?

⁸¹ Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály. Lemberg: CBiT. 66.

⁸² Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály. Lemberg: CBiT. 66.

⁸³ Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály. Lemberg: CBiT. 66.

3.8. A csodaszarvas tanításának menete innovatív pedagógiai módszerekkel

A tanterv szerint ezen az órán kerül ismertetésre a monda, mint műfaj is, tehát az órából 30 perc marad a feldolgozásra.

A tankönyvben a mondának egy rövidített változata fellelhető, tehát a teljes monda nem található meg, így a szöveg, amivel dolgozunk az Arcanum szöveggyűjteményéből való: <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Szoveggyujtemeny-szoveggyujtemeny-1/a-magyar-oskolteszet-emlekei-2/magyar-mese-es-mondavilag-29/a-csodaszarvas-A67B/>

Ráhangelődés:

A csodaszarvasmonda, a csodaszarvas motívum egy közismert alkotás, tehát megfelelő módszer a pókhálóábra, ahol a gyermekek a már meglévő tudásukat ezzel kapcsolatban felszínre hozzák. A pókhálóábra szövegbuborékjába a monda címe kerül.

Jelentésteremtés:

Mivel a mű viszonylag hosszabb, így több különböző részre felbonthatjuk, ezáltal a mű felolvasása helyett a szakértői mozaikot alkalmazhatjuk. Tehát a diákokat csapatokra osztjuk, minden csapattagot különböző betűvel látunk el (ABCD). Kijelölünk a teremben négy asztalt, amiket szintén ugyanazokkal a betűkkel illetünk, és megkérjük a diákokat, hogy szóródjanak szét mindenki ahhoz az asztalhoz, amelyiken a betűjét látja. Ezeknél a pontoknál fog zajlani az, hogy a szöveg egy bizonyos részét ők közösen elolvassák, értelmezik és szakértőivé válva visszamennek az eredeti csoportjukhoz, ahol elmesélik a társaiknak a megszerzett ismeretet.

„A” csapat kapja monda legelejét, addig a mondatig, hogy: *„Magukkal visznek ötven-ötven legényt, a legerősebbeket, a legbátrabbakat, s vissza se jőnek, míg a hó le nem szakad.”*⁸⁴

„B” csapat kapja a mondának azon részét, amikor a szarvas elvezeti őket a csodaszép helye, addig a mondatig, hogy: *„Bizonyosan ott vészett a csodaszép szarvas is.”*⁸⁵

⁸⁴ A Csodaszarvas <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Szoveggyujtemeny-szoveggyujtemeny-1/a-magyar-oskolteszet-emlekei-2/magyar-mese-es-mondavilag-29/a-csodaszarvas-A67B/> Letöltésének dátuma: 2023.04.26.

⁸⁵ A Csodaszarvas <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Szoveggyujtemeny-szoveggyujtemeny-1/a-magyar-oskolteszet-emlekei-2/magyar-mese-es-mondavilag-29/a-csodaszarvas-A67B/> Letöltésének dátuma: 2023.04.26.

„C” csapat kapja a mondának azon részét, amikor visszamennek édesapjukhoz, addig a mondatig, hogy: „- *Jól van bátyám, menjünk.*”⁸⁶

„D” csapat kapja a mondának a végét, amikor feleséget találtak maguknak. „*Merre mentek, hová jutottak, elmondom nektek később.*”⁸⁷

Reflektálás:

Öt ujjas módszer segítségével összefoglalásra kerül a mű.

Páros szóforgó módszert alkalmazva a diákok megbeszélhetik a történetről, az óráról, illetve a csoportmunkáról a véleményüket, amik majd meghallgatásra és közös megbeszélésre is kerülnek.

3.9. Botond legyőzi a görög óriást tanításának menete innovatív pedagógiai módszerekkel

A mű felolvasása 2,5 percet vesz igénybe, tehát az órából 42,5 perc marad a feldolgozásra.

Ráhangelődés:

Jut eszembe... asszociációs módszer segítségével elkezdünk egy témát, azzal a mondattal, hogy jut eszembe, hogy kicsi, majd a nálunk lévő labdát átdobjuk egy diáknak, akinek úgy kell kezdeni a mondatát, hogy jut eszembe a kicsiről, hogy..., majd mikor befejezi a mondatot ő is átpasszolja a labdát másvalakinek és így tovább.

Majd megkérdezzük, hogy ismernek-e olyan bibliai történetet, amikor egy kicsi és egy nagy küzdött meg egymással? Mivel a kárpátaljai gyermekek nagy része jár hittanra, így jogosan feltételezhetjük, hogy ismerik a Dávid és a Góliát történetét. Ennek kapcsán készítünk egy pókhálóábrát, ahol felszínre kerülnek az ezzel kapcsolatos ismereteik. Ha az idő engedi a történet felolvasásra is kerülhet

Anagramma módszer segítségével az óra témájának a címét, Botond legyőzi a görög óriást, betűnként különböző kártyákra írjuk, a kártyákat akár az osztályteremben el is dughatjuk, vagy pedig csak felhelyezzük a táblára össze-vissza a gyerekeknek, pedig az lesz a feladata, hogy sorrendbe helyezték és ezáltal határozzák meg a mai órán tanult monda címét.

⁸⁶ A Csodaszarvas <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Szovegyujtemeny-szovegyujtemeny-1/a-magyar-oskolteszet-emlekei-2/magyar-mese-es-mondavilag-29/a-csodaszarvas-A67B/> Letöltésének dátuma: 2023.04.26.

⁸⁷ A Csodaszarvas <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Szovegyujtemeny-szovegyujtemeny-1/a-magyar-oskolteszet-emlekei-2/magyar-mese-es-mondavilag-29/a-csodaszarvas-A67B/> Letöltésének dátuma: 2023.04.26.

Jelentésteremtés:

A mű elején megkérjük, hogy rajzolják fel a táblára a „*roppant méretű óriást*”, illetve a köpcös Botond sziluettjét. A sziluettbe kerülnek be a két szereplő külső és belső tulajdonságai.

Reflektálás:

Pókhálóábrát készítve mondjanak el mindent, amit megtudtak a műről. Majd hasonlítsák össze a Dávid és Góliátról készült ábrával.

Képzeljék el, hogy Dávid és Botond megküzd egymással. Írják le röviden a mérkőzést. A munka készülhet egyénileg, párban vagy csoportosan is.

3.10. A munkácsi vár kutjának és a Mikes kutjának tanítási menete innovatív pedagógiai módszerekkel

A Mikes kutjának a felolvasása 1 percet vesz igénybe, A Munkácsi vár kutja, pedig 2-t. Tehát az órából 42 perc marad a feldolgozásra.

Ráhangolódás:

Mivel a történet két kárpátaljai településen játszódik rákérdezzük a gyerekektől, hogy ki járt már Munkácson vagy mit tudnak róla? illetve mit tudnak Salánkról? Mit gondolnak van valami közös dolog két település között? Ki járt már a Munkácsi várban? Mik találhatóak ott? Ha a felsorolásból a kutat kihagyják, akkor egy gyermeket megkérünk, hogy jöjjön ki és írja körbe ezt a szót, a többieknek az a feladatuk, hogy rájöjjenek. Miután ez megtörtént rákérdezzük, hogy halottak e már munkácsi vagy a salánki kútról? Ismerik e történetét?

Jelentésteremtés:

Az osztályt két részre osztjuk, az egyik csoport A munkácsi vár kútját, a másik csoport pedig A Mikes kútját fogja feldolgozni. Miután elsajátították és megbeszélték a történetet, a két különböző csoport párokat alkot, akik elmondják egymásnak, hogy mit olvastak az előbb. Majd a gyermekeket megkérdezzük, hogy mit mesélt nekik a párjuk. Majd a két mű felolvasásra kerül.

Reflektálás:

Venn-diagramm segítségével összehasonlításra kerül a két mű. Megvizsgáljuk a közös pontjait és a különbségeit.

Majd megkérdezzük a diákokat, hogy ismerik-e az Űtött-Kopott Történetek sorozatot a TV21 Ungváron? Bemutatásra kerül, a műsor, ahol kárpátaljai mondákat dolgoztak fel, közel

hetvenet, kárpátaljai színészek és fiatalok. Továbbá levetítésre kerül az általuk képernyőre vitt népmonda, A Munkácsi vár kutja.⁸⁸

3.11. A derceni-hegy mondája tanítási menete innovatív pedagógiai módszerekkel

A monda felolvasása 7 percet vesz igénybe, a kárpátaljai színészek által képernyőre került feldolgozása, pedig 10 percet⁸⁹. Tehát 23 perc marad az órából a tantermi feldolgozásra.

Ráhangelődés:

A gyermekeknek megmutatjuk szemléltetve Dercen látképét, amelyet akár az Ütött-kopott történet 5. részéből is kölcsönözhetünk. Rákérdezzük, hogy mit látnak a képen? Mondják el, hogy szerintük melyik falu ez? Készítsenek egy szóbeli képleírást. Mi van a kép középpontjába? Mit gondolnak mi lehet a hegy belsejében? Jósolják meg.

Jelentésteremtés:

A vak kéz módszert alkalmazva a diákokat négy fős csoportokra bontjuk, pont annyi részre, amennyire a szöveget. A csoporttagoknak az lesz a feladatuk, hogy a nem sorrendbe kapott részleteket elolvassák, majd elmesélik a társaiknak, majd kollektíven sorrendbe rakják azt azután, pedig ellenőrizték magukat az eredeti szövegen keresztül.

Az első résznek a zárómondata: *„Pedig milyen jó dolog is lenne elbeszélgetni és visszaemlékezni a régi jó napokra, amiket az égből töltöttek.”⁹⁰*

A második résznek a zárómondata: *„És olyat csapott társa tenyerébe, hogy belezendült az ég.”⁹¹*

A harmadik résznek a zárómondata: *„De nehogy kifogást emelj újra, hogy nem a kijelölt helyre hordtam össze a törmeléket, ezért engedd magad a fához kötni, hadd emeljem a szemed előtt a halmot.”⁹²*

⁸⁸ TV21 Ungvár 2020: Ütött-kopott történetek 1.Rész - A munkácsi várkút (2020.10.03.) <https://www.youtube.com/watch?v=9mAeazoJQmE> Letöltésének dátuma: 2023.04.29.

⁸⁹ TV21 Ungvár 2020: Ütött-kopott történetek 5. Rész – A Derceni hegy <https://www.youtube.com/watch?v=8NvzJZH-pVM&t=460s> Letöltésének dátuma: 2021.04.30.

⁹⁰ Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály. Lemberg: CBit. 85.

⁹¹ Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály. Lemberg: CBit.86.

⁹² Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály. Lemberg: CBit. 86.

A negyedik résznek a zárómondata: „*A kiásott lépcsőzetes völgy pedig nem más, mint a havasokból lenyúló Latorca völgye.*”⁹³

Majd levetítésre kerül az Ütött-kopott történetek 5. része, ahol ez a monda kerül képernyőre.

Reflektálás:

Legelőször is rákérdezzünk a tanulóktól arra, hogy milyen különbségek voltak az olvasmány alapján elképzelt kép, illetve a levetített kép között? Illetve visszatérünk az óra elején feltett kérdésre, hogy mégis mi van a Derceni hegy belsejében?

Majd lezárjuk a tanórát a kockajátékkal, amelyek oldalára a következő kérdések lesznek felírva: A mai órán megtanultam, hogy... A mai órán a tanító néni/bácsi... A mai órán a csoport tagjai... Jobban örültem volna, ha... A főhős nem cselekedett helyesen, mert... Szerintem ez a történet...⁹⁴

3.12. Mátyás király Gömörben tanítási menete innovatív pedagógiai módszerekkel

A mű felolvasása 3 percet vesz igénybe, a róla készült mese, pedig 7 percet.⁹⁵ Tehát 35 perc marad az órából a mű további feldolgozására.

Ráhangolódás:

Rákérdezzünk a gyerekektől, hogy kapált már valaki? Vagy próbált már valaki kapálni? Miért kell kapálni? Miért fontos ez? Mi történne, ha ezt senki se csinálná meg? Ismernek-e olyan embert, aki lenézi azt, hogyha valaki a földműveléssel foglalkozik? Miért gondolhatja ezt?

Ki hallott már Mátyás királyról? A pókhálóábra segítségével felelevenítjük a tudásukat. Majd megkérdezzük őket, hogy mit gondolnak arról, hogy miért szól róla ennyi monda?

⁹³ Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály. Lemberg: CBit.87.

⁹⁴ H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.12.

⁹⁵ Kecskemetfilm Kids 2013: Mesék Mátyás királyról: Mátyás király Gömörben https://www.youtube.com/watch?v=G6ksv3_pcM&t=325s Letöltésének dátuma: 2023.04.30.

Jelentésteremtés:

A mű felolvasásra, majd megnézésre kerül. Kitérünk arra, hogy a monda hallgatása és megnézése alatt, figyeljék a kettő közötti eltéréseket.

Reflektálás:

Megvizsgáljuk a megfigyelt különbözőségeket. Volt jelenet, ami kimaradt a rajzfilmből? Volt olyan jelenet, ami nem szerepelt a monda írott változatában? Volt különbség a két vég között?

A diákokat kisebb csoportokra osztjuk, a feladatuk, pedig az alábbi történetpiramis sémájának a kidolgozása lesz:

- (1 szó a főszereplő neve)
- (2 szó a jellemzésre)
- (3 szó a helyszínrre)
- (4 szó a problémáról)
- (5 szó az egyik eseményről)
- (6 szó egy másik eseményről)
- (7 szó egy harmadik eseményről)
- (8 szó a megoldásról)⁹⁶

Majd minden diáknak minimum három érvet kell írni egy kártyára arról, hogy mit gondolnak miért fontos mind a mai napig a kétkezimunkás? A csoportok összefoglalják és egy szószóló minden csapatból ismerteti az éveiket.

3.13. Rákóczi virágai tanítási menete innovatív pedagógiai módszerekkel

A monda felolvasása mindössze másfél percet vesz igénybe. Tehát a feldolgozására majdhogynem az egész óra rendelkezésünkre áll.

Ráhangolódás:

Anagramma módszer segítségével a monda címében szereplő betűket betűkártyákra bontjuk, majd össze-vissza felhelyezzük őket a táblára. A diákok feladat, hogy sorrendbe rakják őket.

Miután megfejtésre került a monda címe, megjósoltatjuk cím alapján, hogy mit gondolnak milyen történelmi személyiség fog benne szerepelni? Mit tudnak róla? Hol élt

⁹⁶Történetpiramis

https://www.kvi-pecs.hu/files/kompass/4_Prasentation_und_Rhetorik/4_11_Tortenetpiramis.pdf Letöltésének

dátuma: 2023.04.14.

gyermekkorában? Ki az édesanyja? Ha a kérdésekre nem kapunk választ, visszatérünk majd rá a felolvasás után.

Jelentésteremtés:

A történet felolvasásra kerül. Amíg a mondát hallgatják, addig a gyermekeknek a következő történettérképet kell kitölteniük:

- Helyszín:
- Idő:
- Főszereplők:
- Problematika:
- Legfontosabb események:
- Befejezés/megoldás:

Reflektálás:

Az osztályt négy csoportra, a mondát négy részre osztjuk. Minden csapat kap egy részt, amivel az a feladatuk, hogy szemléltessék plakáton, a szemléltetéshez előre felkészülten alapanyagok hozunk/hoznak.

Az első csoport a mondát addig dolgozza fel, amíg el nem hangzik az a mondat, hogy: *„A tulipánokat a vár úrnője kisfiával, Rákóczi Ferenccel együtt gondozta, locsolgatta.”*⁹⁷

A második csoport részének az utolsó mondata, hogy: *„A kis Rákóczi pedig boldogan helyezte el ágya mellé angyali kincsét.”*⁹⁸

A harmadik csoport részének az utolsó mondata, hogy: *„Pillanatok alatt kihozta aranytrombitáját, belefűjt.”*⁹⁹

Végül pedig, a negyedik csoport utolsó mondata, hogy: *„Rákóczi fehér lován vezette vitéz virághadát az ellenségre és győzelmet aratott”*¹⁰⁰

Miután a diákok végeztek a plakátokat sorrendbe helyezik és bemutatásra kerülnek az alkotóik által.

⁹⁷ Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály. Lemberg: CBiT. 91.

⁹⁸ Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály. Lemberg: CBiT. 92.

⁹⁹ Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály. Lemberg: CBiT.92.

¹⁰⁰ Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály. Lemberg: CBiT.92.

IV. ÖSSZEGZÉS

A munkámban bebizonyosodott, hogy fel lehet építeni úgy egy óratervet, hogy a szakirodalmakban megtalálható innovatív pedagógiai módszereket helyezzük el benne. A jövőben, ha folytatásra kerül ez kutatás, akkor érdemes lenne gyakorlatban kipróbálni a megtervezett órákat. Ez abban segítene, hogy az óratervek tökéletesülnének, illetve gyakorlatban is bebizonyítottan jelenthetnék ki, hogy mindez működik.

Az RJR modell, valamint a különböző, főként kooperatív módszer segítségével, ha csak a népmeséket nézzük, olyan témákat tudunk a gyermekekben felszínre hozni és megvitatni, mint például, hogy mik a céljaik, mennyi bonyodalommal járhat azok elérése? (Tündérszép Ilona és Árgyélus királyfi); Ki számukra a hős? (Fehérlófia); Van olyan élethelyzet, amikor a bosszú a helyes út? (Fehérlófia); Milyen egy ideális férj/feleség? (Ilók és Mihók); Segítség kérése és adása, létezik önzetlen segítség? (A kakas és a pipe); Hogyan alakul ki a bosszú? Milyen érzés motiválja? Hogyan lehetne leküzdeni? (A halász és az ifri) stb. Láthatjuk, hogy ezek mind komoly kérdések, amik felszínre kerültek a művek kapcsán, illetve amik bebizonyítják a 10-12 éves tanuló számára is, hogy ezek a mesék és mondák egyáltalán nem számítanak bele a gyerekes kategóriában, mint ahogy ők ebben az életszakaszban gondolják.

Illetve jól megfigyelhető és kikövetkeztethető, hogy milyen szerepe van a tanárnak, hogy ő maga is legalább annyit tanul, mint a tanítványai. Önmagáról, a diákjairól. Hipotézisem szerint a munkámban kidolgozott módszerek az egyik kulcsa annak, hogy a pedagógus ne égjön ki, hogy ne írja le a diákokat, hogy egyenlő esélyt teremtsen a számukra, hiszen, mind az RJR modell, mind a különböző innovatív módszerek szinte rákényszerítik a tanítót, hogy legyen és maradjon nyitott a diákjai felé. Bár igaz, amit Stephen King mondott, hogy: *„A tanári szakma állandó nyomást jelent, különösen középiskolai szinten. Az ember minden hét órából ötöt a színpadon tölt, és a világ legnehezebb közönségének kell játszania”*¹⁰¹

¹⁰¹ Stephen King 1991: Világnagy strand. Budapest: Móra.

Irodalom-és forrásjegyzék

1. Balassa Iván - Ortutay Gyula 1982: Magyar Néprajz. Budapest: Corvina.
2. Bárdossy Ildikó - Dudás Margit - Pethőné Nagy Csilla - Priskinné Rizner Erika: A kritikai gondolkodás fejlesztése. Az interaktív és reflektív tanulás lehetőségei. Tanulási segédlet pedagógusok és pedagógus-jelöltek számára a saját élményű tanuláshoz. Pécsi Tudományegyetem, Pécs – Budapest, 2002, 172-174.
3. Boldizsár Ildikó 2017: Meseterápia. Mesék a gyógyításban és a mindennapokban. Budapest: Magvető Kiadó.
4. Boldizsár Ildikó 2017: Meseterápia. Mesék a gyógyításban és a mindennapokban. Budapest: Magvető Kiadó.
5. Cervinus Percek 2021: Ilók és Mihók <https://www.youtube.com/watch?v=3PMyH5KpwRM> Letöltésének dátuma: 2023.04.21.
6. Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály. Lemberg: Cbir.
7. Dobos Krisztina 2002: Az innováció <https://folyoiratok.oh.gov.hu/uj-pedagogiai-szemle/az-innovacio> Letöltésének ideje: 2023.04.07.
8. Gyöngyösi TV 2021: Mese – A kakas és a pipe <https://www.youtube.com/watch?v=y5pKS6wW1a8> Letöltésének dátuma: 2023.04.22.
A Csodaszarvas <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Szovegyujtemeny-szovegyujtemeny-1/a-magyar-oskolteszet-emlekei-2/magyar-mese-es-mondavilag-29/a-csodaszarvas-A67B/> Letöltésének dátuma: 2023.04.26.
9. H. Molnár Emese Kooperatív módszerek a gyakorlatban. Szövegértés – szövegalkotás – anyanyelvi tapasztalatszerzés (Módszertani kézikönyv tanító szakos hallgatók és gyakorló tanítók számára) https://eta.bibl.u-szeged.hu/1502/1/kooperativ_modszerek.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.09.
10. Ilona Győriné Mokrán 2014: A kiskakas gyémánt félkrajcárja <https://www.youtube.com/watch?v=IxxKA4Sgqhg> Letöltésének a dátuma: 2023.04.26.
11. Jónásné Csalódi Éva: A „Mérés, értékelés” kurzus tervezése, értékelése http://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/meres_ertekeles/325_a_mrs_rtkels_kurzus_egy_tmjnak_raterve.html Letöltésének dátuma: 2023.04.09.
12. Kádár Annamária 2013: Mesepszichológia. Budapest: Kulcslyuk Kiadó KFT.

13. Kálmán Ungvári Kinga 2021: Kihívások és megoldások 21. századi pedagógusoknak. *Korunk*. 32. évf. 2. sz. / 2021, 3-8.
14. Kecskemetfilm Kids 2013: Mesék Mátyás királyról: Mátyás király Gömörben https://www.youtube.com/watch?v=_G6ksv3_pcM&t=325s Letöltésének dátuma: 2023.04.30.
15. Kőrösné Mikis Márta: Az innovatív pedagógiai gyakorlat definíciója. https://epa.oszk.hu/00000/00035/00043/2000-11-in-Korosne-Innovativ.html?fbclid=IwAR0i9p1e3JUNCCChOgs3RkOtg3Cg_Hz6mXUHaefIBsKRE8joHFIN9KN3zD-E Letöltésének ideje: 2023.04.08.
16. Lovász Andrea 1999: A mesélő ember. *Új forrás*. 31. évf. 8. sz. / 1999 3-18.
17. Monda: <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/m-3FE0D/monda-3FF6E/> Letöltésének ideje: 2023.04.03.
18. Nemoda Judit: Kritikai gondolkodást fejlesztő magyarórák <https://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=129> Letöltésének ideje: 2023.04.09.
19. Nényei Pál: irodalomórán nincs szükség tankönyvekre <https://infostart.hu/belfold/2019/08/16/nenyei-pal-irodalomoran-nincs-szukseg-tankonyvekre> Letöltésének dátuma: 2023.04.15.
20. Népmese: <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/n-40903/nepmese-41467/> Letöltésének ideje: 2023.04.03.
21. Népmesepontok 2019: Csalimese <https://www.youtube.com/watch?v=2JW8vWcuOh0> Letöltésének dátuma: 2023.04.22.
22. Ortutay Gyula 1980: Magyar Néprajzi Lexikon. Budapest: Akadémiai kiadó
23. Papp László-téma: Fehérlófia <https://www.youtube.com/watch?v=HLfm22C8Lww> Letöltésének dátuma: 2023.14.18.
24. Pethőné Nagy Csilla: Módszertani kézikönyv. Befogadás központú és kompetenciafejlesztő irodalomtanítás a gimnáziumok és szakközépiskolák 9-12. évfolyamában. Korona Kiadó, Budapest, 2007.
25. Stephen King 1991: Világnagy strand. Budapest: Móra.
26. Szabó Gyula-téma 2016: Tündérszép Ilona és Árgyélus <https://www.youtube.com/watch?v=v1kQelitnvc> Letöltésének dátuma: 2023.04.15.
27. Történetpiramis https://www.kvi-pecs.hu/files/kompass/4_Prasentation_und_Rhetorik/4_11_Tortenetpiramis.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.14.

28. TV21 Ungvár 2020: Ütött-kopott történetek 1.Rész - A munkácsi várkút (2020.10.03.)
<https://www.youtube.com/watch?v=9mAeazoJQmE> Letöltésének dátuma: 2023.04.29.
29. TV21 Ungvár 2020: Ütött-kopott történetek 5. Rész – A Derceni hegy
<https://www.youtube.com/watch?v=8NvzJZH-pVM&t=460s> Letöltésének dátuma:
2021.04.30.
30. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з угорською мовою навчання
file:///C:/Users/User/Downloads/12_%D0%A3%D0%B3%D0%BE%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0-%D0%BB%D1%96%D1%82-%D1%80%D0%B0-5-9.pdf Letöltésének dátuma: 2023.04.20.
31. 4. A beszédtechnika fejlesztése <https://docplayer.hu/9153407-4-a-beszedtechnika-fejlesztese.html> Letöltésének dátuma: 2023.04.12.
32. 45 tréfás nyelvtörő a gyerkőcök kiejtésének fejlesztéséért
<https://www.koloknet.hu/eletmod/45-trefas-nyelvtoro-a-gyerkocok-kiejtesenek-fejleszteseert/> Letöltésének dátuma: 2023.04.21.

РЕЗЮМЕ

У моїй роботі виявилось, що можна створити розклад таким чином, щоб в ньому розмістити інноваційні педагогічні методи, які можна знайти в наукових джерелах. У майбутньому, якщо це дослідження буде продовжене, варто спробувати використовувати розроблені уроки з реальним класом. Це допоможе удосконалити розклади та підтвердити на практиці, що це працює.

За допомогою моделі RJR та різних переважно кооперативних методів, придивляючись тільки до народних казок, ми можемо викликати та обговорювати такі теми з дітьми, як, наприклад, які є їхні цілі, які складнощі можуть виникнути при досягненні цілей? (Лонка й Кінджал); Хто є героєм для них? (Біла Лошадка); Чи може бути помста правильним вибором в житті? (Біла Лошадка); Яка є ідеальна дружина / чоловік? (Лок і Міжок); Якісний запит на допомогу і надання допомоги, існує безкорисна допомога? (Півень та качка) Як розвивається помста? Які почуття її спонукають? Як її можна подолати? (Рибак та іфрит) тощо. Ми бачимо, що ці всі серйозні питання впливають з творів, і доводять 10-12-річним учням, що ці казки та міфи не застрягли в категорії "для дітей", як вони думають на цьому етапі свого життя.

І також можна добре спостерігати та зробити висновки про те, яка роль вчителя в тому, щоб він сам на уроці вивчав принаймні стільки ж, скільки його учні. Про себе, своїх учнів. Згідно з моєю гіпотезою, розроблені мною методи є одним з ключів до того, щоб педагог не вигорів, не відступився від учнів, щоб створити для них рівні умови, оскільки як модель RJR, так і різноманітні інноваційні методи майже змушують вчителя залишатися відкритим до своїх учнів. Хоча правда те, що сказав Стівен Кінг: „Професія вчителя означає постійний тиск, особливо на рівні середньої школи. Людина проводить п'ять годин на сцені з семи, де їй доводиться грати перед найскладнішою аудиторією у світі.”

MELLÉKLETEK

A kiskakas gyémántfélkrajcárja óravázlat

Osztály: 5.

Tervezett tanulási eredmény:

- A kiskakas gyémántfélkrajcárja mese megismerése

Felhasznált, idézett források:

- Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály

Szükséges taneszközök:

- Tábla
- Kréta
- A mese részletek kinyomtatott változata
- Toll
- Papír

Idő	Feladatok, tanári instrukciók	Diáktevékenység	Tananyag, pedagógiai cél	Módszer, munkaforma, eszköz
RÁHANGOLÓDÁS				
5 p	Pókhálóábra Mit tudsz A kiskakas gyémántfélkrajcárjáról?	A feladat teljesítése	Ráhangelődés-téma	Pókhálóábra; tábla, kréta
JELENTÉSTEREMTÉS				
15 p	Vak kéz Felbontjuk négy részre a mesét, az osztályt pedig négyfős csoportokra osztjuk. A csoporttagok különböző részeit kapják meg a szövegnek, amit elolvasnak elsajátítanak, megismertetik a társaikkal, majd közösen sorrendbe helyezik.	A feladat teljesítése	A mese szövegének megismerése	Vak kéz; A mese részletek kinyomtatott változata

REFLEKTÁLÁS				
10 p	<p>Érvek kártyán</p> <p>Az osztályt két részre osztjuk. Az egyik csoport a török császár lesz, a másik csoport pedig a kiskakas. Érveket kell összeírniuk, hogy miért őket illeti a gyémántfélkrajcár. Minden diák ír valamennyi érvet, majd a csoportmegbeszélés után kiválasztják a szerintük a négy legmeggyőzőbbet, ami ismertetésre kerül.</p>	<p>A feladat teljesítése</p>	<p>A szereplők motivációjának a felfejtése</p>	<p>Érvek kártyán; toll, papír</p>

Tündérszép Ilona és Árgyélus királyfi óravázlat

Osztály: 5.

Tervezett tanulási eredmény:

- Tündérszép Ilona és Árgyélus királyfi tündérmese megismertetése

Felhasznált, idézett források:

- Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály

Szükséges taneszközök:

- Tábla
- Kréta
- Tankönyv
- Íróeszköz

Idő	Feladatok, tanári instrukciók	Diáktevékenység	Tananyag, pedagógiai cél	Módszer, munkaforma, eszköz
RÁHANGOLÓDÁS				
1 p	Jóslás mit jósolnak a diákok, hogy mi történhet a műben, ha csak a címét hallják meg?	A feladat teljesítése	Ráhangelódás-cím	Jóslás
5 p	Megkérdezzük a diákokat arról, hogy milyen céljaik vannak, amit el szeretnének érni? Mit gondolnak mi szükséges hozzá? És mit tudnak arról, hogy a mesékben a királyfiknak mi a fő céljuk? Mi lehet Árgyélus királyfinak a célja? Nézzük meg, hogy ezt a célját, hogyan érte el.	A kérdések megválaszolása	Ráhangelódás-téma	Kérdések
JELENTÉSTEREMTÉS				

0,5 p	A mese felolvasásának elkezdése	Figyelmes hallgatás	A mese felolvasása	Tankönyv
1 p	Miért volt a királynak olyan fontos az az almafa	A kérdés megválaszolása	A szereplő motivációjának a felfejtése	Kérdés
4 p	A mese felolvasásának folytatása	Figyelmes hallgatás	A mese felolvasása	Tankönyv
3 p	Véleményvonal Egy vonalat húzunk a táblára és feltesszük a kérdést, hogy helyes, hogy elment megkeresni Árgyélus királyfi Tündérszép Ilonát, még akkor is, ha ezzel apjának ellentmond? A szakasz egyik végére írjuk, hogy helyes, a másik végére pedig azt, hogy helytelen. A diákok x-el jelölik véleményüket a vonalon.	A feladat teljesítése	A diákok véleményének a megismerése; gondolkodtatás	Véleményvonal; Tábla, kréta
0,5 p	Megkérdezzük a gyerekeket újra, hogy igaz volt-e a jóslat, amit mondtak Árgyélus királyfi céljáról?	A kérdés megválaszolása	A főhős céljának fixálása	Reflektálás a jóslásra
1 p	Szerep a falon Az egyik diák sematikus rajzot készít Árgyélusról a tábla balsarkába, egy másik diák pedig szövegbuborékba mellé írja a királyfi célját.	A feladat teljesítése	A főhős céljának fixálása	Szerep a falon; tábla, kréta

0,5 p	Jóslás Könnyű lesz Árgyélusnak megvalósítani a célját? Sikerülni fog neki?	A feladat teljesítése	A diák elgondolkodtatása	Jóslás
8 p	Történetterkép A mű felolvasása közben feljegyezzük a táblára Árgyélus királyfi útjának minden állomását.	Figyelmes hallgatás, a feladat teljesítése	A mese felolvasása	Történetterkép; tábla, kréta, tankönyv
0,5 p	Megkérdezzük a diákokat, hogy mit gondolnak, hogy helyes volt Árgyélusnak meglöpni az ördögöket vagy sem?	A kérdés megválaszolása	Reflektálás a szereplő cselekedetére	Kérdés
0,5 p	Megkérdezzük a diákokat arról, hogy igaz volt a jóslatuk? Elérte Árgyélus a célját? Könnyű dolga volt?	Válaszolás a kérdésre	Reflektálás a jóslásra	Kérdés
REFLEKTÁLÁS				
3 p	Páros szóforgó A diákok párba verődve megbeszélhetik azt, hogy kinek mi a véleménye a meséről, milyen benyomást gyakorolt rá. Majd megkérdezzük néhány tanulót arról, hogy mondja el, hogy mit mondott a párja a tündérmesénkről. Külön megemlíthetjük, hogy mondjanak ezalatt	A feladat teljesítése	A diákok véleményének a megismerése	Páros szóforgó

	véleményt Árgyélus királyfi pofonjairól is.			
10 p	Képzelt riport Feltesszük a gyerekeknek a kérdést, hogy melyik szereplőt interjúvolnák meg a műből? Majd kijelölünk egy diákot, aki ezt a karaktert fogja megtestesíteni, neki kell majd válaszolnia az osztály kérdéseire. Ezután a diákoknak az interjú kapcsán szalagcímet kell kitalálniuk egy bulvárújságba.	A feladat teljesítése	A mű egy karakterének a felfejtése	Képzelt riport
HÁZI FELADAT				
2 p	Az interjú után kitalált szalagcímmel alkoss egy bulvárcikket	A feladat teljesítése	Stílusgyakorlat	Kreatív írás; Íróeszköz

Fehérlófia óravázlat

Osztály: 5.

Tervezett tanulási eredmény:

- A Fehérlófia hősmese megismerése

Felhasznált, idézett források:

- Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály

Szükséges taneszközök:

- Tábla
- Kréta
- Tankönyv
- Blu tack
- Karton karikák
- Labda

Idő	Feladatok, tanári instrukciók	Diáktevékenység	Tananyag, pedagógiai cél	Módszer, munkaforma, eszköz
RÁHANGOLÓDÁS				
3 p	Mit gondolnak, ki a hős? Milyen tulajdonságai vannak a hősnek? A különböző tulajdonságokat feljegyezzük a táblára. Hogy miután elolvastuk a mesét, vissza tudjunk rá reflektálni, hogy Fehérlófia hasonlít-e az általuk elképzelt hőshöz?	Válaszolás a kérdésekre	A diákok véleményének a megismerése	Kérdések
0,5 p	Jóslás a cím alapján mit sejtenek kinek a fia lehet Fehérlófia? Ő akkor ember vagy állat?	Válaszolás a kérdésre	Ráhangelődés- cím	Jóslás
JELENTÉSTEREMTÉS				

0,5 p	A mese felolvasásának elkezdése	Figyelmes hallgatás	A mese felolvasása	Tankönyv
0,5 p	Reflektálás a jóslatra igaz volt e a jóslat? Valóban egy ló fia? Ember-e, állat-e?	Válaszolás a kérdésre	A szereplő alakjának a tisztázása	Reflektálás a jóslatra
4 p	Szerep a falon felrajzoljuk a Fehérlófiának a sziluettjét. A gyerekeknek, pedig az lesz a feladatuk, hogy figyeljék a szöveg alatt, hogy milyen tulajdonságai vannak ennek a szereplőnek, a megfigyeléseket feljegyezzük az ábrára.	A feladat teljesítése	A szereplő karakterének a jellemzése	Szerep a falon; tábla, kréta
4 p	A mese felolvasásának folytatása	Figyelmes hallgatás	A mese felolvasása	Tankönyv
2 p	Megbeszéljük a gyerekekkel, hogy a szöveg felolvasása közben megfigyelik, hogy Fehérlófia kikkel találkozik a másvilágon, őket feljegyezzük, vagy akár sematikus ábrát rajzolunk a táblára róluk.	A feladat teljesítése	A szereplők összeírása	Tábla, kréta
3 p	A mese felolvasásának folytatása	Figyelmes hallgatás	A mese felolvasása	Tankönyv
2 p	Belső hang mit gondolhattak akkor a barátai, amikor nem húzták	Válaszolás a kérdésekre	A szereplők motivációjának a megismerése	Belső hang

	fel Fehérlófiát? Miért jutottak erre a döntésre? Mi történt volna, ha felhúzzák?			
2 p	A mese felolvasásának folytatása	Figyelmes hallgatás	A mese felolvasása	Tankönyv
5 p	Ördög angyal módszer A diákok egyik része képviseli az ördögi, a másik része pedig az angyali gondolkodást a kapcsán, hogy mihez kezdjen Fehérlófia a barátaival most, hogy visszajött a felvilágra. Bosszulja meg azt, amit tettek ellene vagy sem. Az osztályban kijelölünk egy diákot, aki a főhős szerepét játssza, neki kell döntenie afelől, hogy melyik oldal győzte meg őt jobban. Illetve, hogy ennek kapcsán melyik utat választaná.	A feladat teljesítése	A szereplő belső vívódásának a feldolgozása	Ördög angyal módszer
1 p	A mese felolvasásának folytatása	Figyelmes hallgatás	A mese felolvasása	Tankönyv
3 p	Véleményvonal a táblán a vonal egyik vége jelöli azt, hogy a diák egyetért azzal, hogy megölte a barátait, hogy ez egy helyes, igazságos tett volt, a másik vége a	A feladat teljesítése	A diákok véleményének a megismerése; gondolkodtatás	Véleményvonal; Tábla, kréta, blutack, karton karikák

	<p>vonalnak pedig azt jelzi, hogy a diák nem ért egyet ezzel a tétellel. A tanulók a szakaszon jelölik, hogy az ő véleményük melyik végponthoz áll közelebb.</p>			
REFLEKTÁLÁS				
2 p	<p>Összehasonlításra kerülnek az óra elején leírt hős tulajdonságai azzal, amik a Fehérlófia sziluettébe kerültek.</p>	<p>Az összehasonlítás elvégzése</p>	<p>A főhős karakterével szembeni kritikus gondolkodás</p>	<p>Összehasonlítás</p>
5 p	<p>Szerintem... Egy labdát dobálva megtudjuk, hogy kinek miről mi lehet a vélemény. Az első gyerek, akihez a labda kerül a tanárnő által megadott szereplőre, eseményre stb-re kell reagálni egy mondattal, amit úgy kezd, hogy szerintem... Majd átadja a labdát a válasza után egy diáktársának és megkérdezi őt egy másik dologról. Aki szintén reagál és a labdát szintén átadja.</p>	<p>A feladat elvégzése</p>	<p>Gondolkodtatás</p>	<p>Szerintem...; labda</p>

Ilók és Mihók óravázlat

Osztály: 5.

Tervezett tanulási eredmény:

- Ilók és Mihók tréfa mese megismerése

Felhasznált, idézett források:

- Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály

Szükséges taneszközök:

- Tankönyv
- A nyelvtörők nyomtatott változata
- Papír
- Toll
- Tábla
- Kréta

Idő	Feladatok, tanári instrukciók	Diáktevékenység	Tananyag, pedagógiai cél	Módszer, munkaforma, eszköz
RÁHANGOLÓDÁS				
5 p	<p>Nyelvtörők folyamatosan gyorsuló mondása</p> <p>6. Azt mondták a hatalmasok: akinek a hatalma sok, az már ahhoz hatalmas ok, hogy ne legyen hatalma sok!</p> <p>7. Add meg magad, vagy megvagy vadmeggy mag hadnagy.</p> <p>8. Te tetted e tettetett tettet? Te tettetett tettek tettetett tette, te!</p> <p>9. Te tevé, tevé engem eleve, teveled</p>	A feladat elvégzése	Beszédfejlesztés	Nyelvtörők; nyomtatvány

	nem ér fel tevefej tétova veleje. 10. Nem lehet a Márta másé, mert a Márta már Tamásé			
0,5 p	Mit gondolnak, mit jelent az, hogy a Márta Tamásé?	A kérdés megválaszolása	Átvezetés a témára	Kérdés
5 p	Szerintük milyen egy ideális férj/feleség? Milyen tulajdonságai lehetnek?	A kérdés megválaszolása	Gondolkodtatás	Kérdés
JELENTÉSTEREMTÉS				
0,5 p	A mese felolvasásának elkezdése	Figyelmes hallgatás	A mese felolvasása	Tankönyv
1 p	Milyen szereplőkkel találkoztunk eddig. Rákérdezzünk, hogy mi Mihók szándéka? Illetve, hogy figyeljenek jól a történetre, és gondolkodjanak azon, hogy Ilók helyében hozzámennének Mihókhoz?	A kérdések megválaszolása	A szereplők, illetve a főhős szándékának a tisztázása	Kérdés
10 p	A mese felolvasása úgy kerül felolvasásra, hogy két kiválasztott gyermek olvas fel egy párbeszéd egységet Mihók és az édesanyja között, az egyik Mihók szerepébe kerül, a másik pedig az édesanyjáéba. A következő	A feladat teljesítése	Olvasáskészség fejlesztés, illetve figyelemlankadás elkerülése	Tankönyv

	egységnél másik két gyerek fogja adni a szereplők hangját.			
REFLEKTÁLÁS				
5 p	Érvek kártyán Megkérjük, hogy írjanak fel kártyára két érvet, amely amellet szól, hogy nem, illetve kettőt, amely amellet szól, hogy igen. A válaszokat megbeszéljük.	A feladat teljesítése	Gondolkodtatás	Érvek kártyán; papír, toll
1 p	Melyik mesehősünknek volt még olyan szándéka, mint Mihóknak? Melyik szerette volna még feleségül venni a választottját?	A kérdés megválaszolása	Visszaütalás a korábban tanultakra	Kérdés
3 p	Venn-diagramm Felírásra, illetve megbeszélésre kerülnek a közös, illetve az eltérő tulajdonságait Árgyéus királyfinak és Mihóknak.	A feladat teljesítése	Összehasonlítás	Venn- diagramm; tábla, kréta
3 p	Véleményvonal Melyik volt számukra szimpatikusabb hős? Árgyéus királyfi vagy pedig Mihók? Miért?	A feladat teljesítése	A diákok véleményének a megismerése	Véleményvonal
10 p	Képzeld el Ilóknak és Mihóknak gyereke születik. Miket kell egy babával csinálni?	A feladat teljesítése	Fantázia fejlesztés	Képzeld el

Válasszanak egy ilyen élethelyzetet, és meséljék el, hogy Mihókéknál mindez hogyan zajlódna.			
--	--	--	--

A Csalimese óravázlat

Osztály: 5.

Tervezett tanulási eredmény:

- A Csalimese megismerése

Felhasznált, idézett források:

- Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály

Szükséges taneszközök:

- Tankönyv (csak a tanítónak!)
- Papír
- Toll

Idő	Feladatok, tanári instrukciók	Diáktevékenység	Tananyag, pedagógiai cél	Módszer, munkaforma, eszköz
RÁHANGOLÓDÁS				
3 p	Ismernek-e vicceket? Milyen kategóriákban? Mondjanak el néhányat. Miért vicces a vicc? Mivel záródnak a viccek.	Válaszolás a kérdésekre	Aktivizáció	Kérdés
JELENTÉSTEREMTÉS				
1 p	Jóslás a cím alapján jósolnak a cím alapján, hogy mire számíthatunk ebben a műben?	Válaszolás a kérdésekre	Ráhangelódás-cím	Jóslás
1,5 p	A mese felolvasásának elkezdése	Figyelmes hallgatás	A mese felolvasása	Tankönyv
10 p	Jóslás szakaszos szövegfeldolgozással	A feladat teljesítése	Fantáziafejlesztés	Papír, toll

	A csattanó előtt megállítjuk a mesét és megkérjük a diákokat, hogy 5 perc gondolkodási idő alatt írják le röviden a mese folytatását. Ezt követően néhány felolvasásra kerül			
0,5 p	A mese felolvasásának befejezése	Figyelmes hallgatás	A mese felolvasása	Tankönyv
REFLEKTÁLÁS				
3 p	Páros szóforgó megbeszélésre kerül a Csalimese végén lévő versike. A diákok elmondják róla a véleményüket, illetve a saját értelmezésüket a párjuknak, aki pedig megosztja az osztállyal, hogy mit hallott a másiktól.	A feladat teljesítése	A tanulók véleményének a meghallgatása	Páros szóforgó

Hazugmese óravázlat

Osztály: 5.

Tervezett tanulási eredmény:

- A Hazugmese megismerése

Felhasznált, idézett források:

- Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály

Szükséges taneszközök:

- Tankönyv
- saját készítésű dobókocka

Idő	Feladatok, tanári instrukciók	Diáktevékenység	Tananyag, pedagógiai cél	Módszer, munkaforma, eszköz
RÁHANGOLÓDÁS				
5 p	Rákérdezzük, hogy volt-e már olyan, hogy hazudtak valakinek, vagy egy másik embert kaptak hazugságon? Hogyan lehet jól hazudni? Honnan derülhet ki a hazugság?	Kérdésekre válaszolás	Ráhangolódás-téma	Kérdés
JELENTÉSTEREMTÉS				
0,5 p	A mese felolvasásának elkezdése	Figyelmes hallgatás	A mese felolvasása	Tankönyv
3 p	Milyen szereplők vannak a műben. Mit gondolnak a király az melyik szintjén áll a társadalomnak? Hol helyezkedik el a király apukája a társadalmi létrán? Hát és Péter, illetve Péter apukája?	Válaszolás a kérdésekre	A szereplők és a köztük lévő különbség ismertetése	Kérdés
3 p	A mese felolvasásának befejezése	Figyelmes hallgatás	A mese felolvasása	Tankönyv

REFLEKTÁLÁS				
2 p	Rákérdezünk arra, hogy mit gondolnak arról, miért akarta a király Pétert az akasztófára küldeni, pusztán aztért, mert azt mondta, hogy: „ <i>Aztán a fölséged öregapját megfogadta kanásznak</i> ”?	Válaszolás a kérdésre	A szereplő motivációjának a megismerése	Kérdés
3 p	Képzeld el „ <i>Jól van fiam, de hát aztán mire vinnéd az asszonyt?</i> ”. Megkérjük őket, hogy képzeljenek el egy szegény fiút, aki elvesz egy királylányt, és haza viszi az ő otthonába. Milyen problémák merülhetnek fel ilyenkor? Mik lehetnek a megoldások? képzeljenek el egy szegény fiút, aki elvesz egy királylányt, és hazaviszi az ő otthonába. Milyen problémák merülhetnek fel ilyenkor? Mik lehetnek a megoldások?	Feladat elvégzése	Probléma felvetés és megoldási variációk kitalálása	Képzeld el
4 p	Kockázás a kocka oldalain a következők megkezdett mondatok szerepelnek: Azért tetszett a mai óra, mert ... A mai órán	A feladat elvégzése	Reflexiók az órára	Kockázás; saját készítésű dobókocka

	<p>megtanultam, hogy... A mai órán a tanító néni/bácsi... A mai órán a csoport tagjai... Szerintem a mai óra... Jobban örültem volna, ha... Szerintem ez a történet... Azért tetszett ez a mese/történet, mert... A diák dob a kockával és amelyik mondat a legfelső oldalára kerül, az intéződik a tanulóhoz, azt kell befejeznie</p>			
--	--	--	--	--

A kakas és a pipe óravázlat

Osztály: 5.

Tervezett tanulási eredmény:

- A kakas és a pipe láncmese megismerése

Felhasznált, idézett források:

- Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály

Szükséges taneszközök:

- Tankönyv
- Tábla
- Kréta

Idő	Feladatok, tanári instrukciók	Diáktevékenység	Tananyag, pedagógiai cél	Módszer, munkaforma, eszköz
RÁHANGOLÓDÁS				
5 p	Az emberek mikor szoktak segítséget kérni? Milyen fogadtatása lehet a segítségkérésnek? Történt már olyan az életükben, hogy segítségre szorultak, de nem kapták meg? Milyen érzés volt? Illetve az, amikor segítséget kaptak?	Válaszolás a kérdésekre	Aktivizáció	Kérdés
5 p	Az óra elején egyeztetünk egy diákkal, hogy a megadott jelzés után jelentse ki, hogy ő nagyon szomjas és szüksége lenne innivalóra, valaki tudna neki adni? A jelenetet megbeszéljük, az osztállyal. Hogy ki volt az,	A feladat teljesítése, illetve a kérdésekre való válaszolás	Megfigyelni a saját cselekedetüket, felkészíteni őket a mese befogadására	Szituációs játék, kérdés

	aki adott? Ő miért adott? Nehéz volt számára ezt megtenni? Ki adott volna akkor neki innivalót rögtön, ha kapott volna cserébe valamit?			
JELENTÉSTEREMTÉS				
0,5 p	A mese felolvasásának elkezdése	Figyelmes hallgatás	A mese felolvasása	Tankönyv
1 p	Mi a kakas motivációja? Mi kell neki és miért?	Válaszolás a kérdésekre	A főhős motivációjának a felfejtése	Kérdés
1p	Jóslás szakaszos szövegfeldolgozással könnyű lesz a kakasnak vizet szereznie pipének, hogy az meg ne haljon?	Válaszolás a kérdésre		Jóslás szakaszos szövegfeldolgozással
3 p	Történetterkép Három oszlopot készítünk a táblára, amelyet a mese felolvasása közben kell kitölteniük. Az oszlopok címei a következők, a kakas útját követik: Kihez ment? Mit kért? Az miért cserébe adja?	A feladat megoldása	A történet cselekményének a lejegyzése, figyelemfenntartás	Történetterkép; tábla, kréta
4 p	A mese felolvasásának folytatása, úgy, hogy mű előrehaladtával megkérjük a diákokat, hogy a táblázat alapján mondják ezt ők el. Kihez	A feladat teljesítése	A láncmese láncolatának megértése	A táblán lévő táblázat

	viszik, az mit ad érte, azt kihez viszik stb.			
1 p	Jóslás szakaszos szövegfeldolgozással Amikor már talál a szemétdombon pénzt a kakas megkérdezzük, hogy mennyi idő telhetett már el azóta a mesében? Megmenekülhet még pipe?	Válaszolás a kérdésre		Jóslás szakaszos szövegfeldolgozással
REFLEKTÁLÁS				
20 p	Képzelt riport Az osztályt öt csoportra osztjuk. A csoportoknak kiosszuk, hogy ki kicsodát interjúvoljon meg. A kutat, a leányt, a tehenet, a rétet vagy a boltot. A csoporttagok kiválasztják, hogy melyikőjük fog az adott karakter bőrébe bújni és válaszolgatni a riportereknek, mindegyikőjüktől egy kérdésre. A kérdések és a válaszok feljegyzésre/megjegyzésre kerülnek. Miután minden csoport végzett meghallgatjuk a jelentést, hogy kinek mit	A feladat megoldása	Csoportban dolgozás, a szereplők motivációjának a felfedése	Képzelt riport

	sikerült kihúznia az interjúalanyából.			
--	--	--	--	--

A halász és az ifrit óravázlat

Osztály: 5.

Tervezett tanulási eredmény:

- A halász és az ifri keleti mese megismerése

Felhasznált, idézett források:

- Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály

Szükséges taneszközök:

- Tankönyv
- Tábla
- Kréta

Idő	Feladatok, tanári instrukciók	Diáktevékenység	Tananyag, pedagógiai cél	Módszer, munkaforma, eszköz
RÁHANGOLÓDÁS				
5 p	Az ember mikor szokott bosszút forralni? Tudnak ezzel kapcsolatban valamilyen történetet? És ki ellen szoktak bosszút forralni? Milyen érzés váltja ki a bosszút? A harag csak a tettesre szokott irányulni?	Válaszolás a kérdésekre	Aktivizáció	Kérdés
1 p	Jóslás a cím alapján mit gondolnak mi lehet az az ifrit?	Válaszolás a (kérdésre ha helyes válasz nem születik, a kérdésre visszatérünk a felolvasás után)	Megmutatni, hogy ismeretlen szavak jelentésére rá lehet jönni a szövegkörnyezetből	Jóslás

JELENTÉSTEREMTÉS				
0,5 p	A mese felolvasásának elkezdése	Figyelmes hallgatás	A mese felolvasása	Tankönyv
3 p	Megkérdezzük a diákokat, hogy mit gondolnak miért csak négyszer halászik egy nap a főhősünk? Mi lehet a motivációja, miért törekszik szimplán a létminimumra? Mik lehetnek ennek a pozitív hozadékai?	Válaszolás a kérdésre	Karakter személyiségének a megértése	Kérdés
2,5 p	A mese felolvasásának a folytatása	Figyelmes hallgatás	A mese felolvasása	Tankönyv
2 p	Jóslás szakaszos szövegfeldolgozással „– Örvendezzél, halász, mert jó hírt mondok neked.” Mit gondolnak mi lehet az jó hír? Ha a jóslatuk tévedt és meglepetést okozott a mű ezen fordulata, megkérdezzük, hogy miért tippeltek például arra, hogy három kívánságát fogja teljesíteni?	Válaszolás a kérdésre	A népmesék fordulatosságára felhívni a figyelmet	Jóslás szakaszos szövegfeldolgozással
0,5 p	A mese felolvasásának a folytatása	Figyelmes hallgatás	A mese felolvasása	Tankönyv

3 p	Mielőtt az ifrit elmondaná, hogy miért jutott arra a megoldásra, hogy megöli a kiszabadítóját, megkérdezzük a diákokat, hogy mit gondolnak, ha őket valaki nagyon hosszú időre bezárná, mit tennének a kiszabadítójukkal?	Válaszolás a kérdésre	Önreflexió	Kérdés
1,5 p	A mese felolvasásának a folytatása	Figyelmes hallgatás	A mese felolvasása	Tankönyv
3 p	Megvizsgáljuk, hogy mit mond az ifrit, legelőször mit akart tenni a kiszabadítójával? És azután? És most mit akar tenni az öreg halással? A válaszok felkerülnek a táblára.	Válaszolás a kérdésekre	Az ifrit motivációjának a megértése	Kérdés
3 p	Mit gondolnak mi lett volna a negyedik fázis? Melyik volt a legpozitívabb elképzelés? Melyik a legnegatívabb? Milyen érzés motiválja most az ifrit? Miért alakult ez ki nála?	Válaszolás a kérdésekre	Az ifri motivációjának a megértése	Kérdés
0,5 p	A mese felolvasásának a folytatása	Figyelmes hallgatás	A mese felolvasása	Tankönyv

1 p	Amikor a felolvasás során annál a résznél járunk, hogy az öreg halász gondolkodik, hogy mit tehetne azellen, hogy ne ölje meg az ifrit, rákérdezzünk arra, hogy ők mit tennének ilyen helyzetben?	Válaszolás a kérdésre	Önreflexió	Kérdés
2,5 p	A mese felolvasásának a befejezése	Figyelmes hallgatás	A mese felolvasása	Tankönyv
REFLEKTÁLÁS				
2 p	Öt ujjas mese a felolvasás után öt mondatban foglalják össze a történetet. Minden ujjukra jusson egy mondat.	A feladat teljesítése	A mese összefoglalása	Öt ujjas mese
2 p	Páros szóforgó a diákok elmondják a padtársuknak, hogy mi az a mesében, ami a legjobban megfogta őt? A néhány diák ismerteti társa választ	A feladat teljesítése	Önreflexió	Páros szóforgó
7 p	Visszatérünk a táblán felírt mondatokra és feltesszük a kérdést, hogy mit gondolnak lehetne egy olyan szakasz ismételt most, hogy az ifrit visszakerült a rézpalackba, hogy újra	Válaszolás a kérdésekre	Önreflexió, gondolkodtatás	Kérdések

	<p>nagylelkű lenne a kiszabadítójával? Milyen gondolatmenetre van szüksége ahhoz, hogy végül úgy döntsön, hogy a kiszabadítást meghálálja? Mit mondtunk milyen érzelem motiválja a bosszút? Hogyan győzhetné le ezt az érzést az ifrit?</p>			
--	---	--	--	--

A csodaszarvas óravázlat

Osztály: 5.

Tervezett tanulási eredmény:

- Megismerni a csodaszarvasmondát

Felhasznált, idézett források:

- A Csodaszarvas <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Szovegyujtemeny-szovegyujtemeny-1/a-magyar-oskolteszet-emlekei-2/magyar-mese-es-mondavilag-29/a-csodaszarvas-A67B/>

Szükséges taneszközök:

- Tankönyv
- Tábla
- Kréta
- ABCD betűkártyák a 4 asztalra

Idő	Feladatok, tanári instrukciók	Diáktevékenység	Tananyag, pedagógiai cél	Módszer, munkaforma, eszköz
RÁHANGOLÓDÁS				
5 p	Pókhálóábra csodaszarvas motívum egy közismert alkotás, tehát megfelelő módszer a pókhálóábra, ahol a gyermekek a már meglévő tudásukat ezzel kapcsolatban felszínre hozzák. A pókhálóábra szövegbuborékjába a monda címe kerül.	A feladat teljesítése	A meglévő tudás előhívása	Pókhálóábra; Tábla, kréta
JELENTÉSTEREMTÉS				
20 p	Szakértői mozaik a diákokat csapatokra osztjuk, minden csapatot különböző	A feladat teljesítése	Csapatmunka, a monda cselekményének a feldolgozása	Szakértői mozaik; ABCD betű kártyák az asztalokra

	<p>betűvel látunk el (ABCD). Kijelölünk a teremben négy asztalt, amiket szintén ugyanazokkal a betűkkel illetünk, és megkérjük a diákokat, hogy szóródjanak szét mindenki ahhoz az asztalhoz, amelyiken a betűjét látja. Ezeknél a pontoknál fog zajlani az, hogy a szöveg egy bizonyos részét ők közösen elolvassák, értelmezik és szakértőivé válva visszamennek az eredeti csoportjukhoz, ahol elmesélik a társaiknak a megszerzett ismeretet.</p>			
REFLEKTÁLÁS				
2 p	<p>Öt ujjas módszer a diákok öt mondatban ismertetik a mondát</p>	<p>A feladat elvégzése</p>	<p>A monda összefoglalása</p>	<p>Öt ujjas módszer</p>
3 p	<p>Páros szóforgó a diákok megbeszélnek a párjukkal az óráról, illetve a csoportmunkáról a véleményüket</p>	<p>A feladat elvégzése</p>	<p>Véleményformálás</p>	<p>Páros szóforgó</p>

Botond legyózi a görög óriást óravázlat

Osztály: 5.

Tervezett tanulási eredmény:

- Botond legyózi a görög óriást monda megismerése

Felhasznált, idézett források:

- Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály

Szükséges taneszközök:

- Tankönyv
- Tábla
- Kréta
- Papír
- Toll
- Labda

Idő	Feladatok, tanári instrukciók	Diáktevékenység	Tananyag, pedagógiai cél	Módszer, munkaforma, eszköz
RÁHANGOLÓDÁS				
5 p	Jut eszembe... elkezdünk egy témát, azzal a mondattal, hogy jut eszembe, hogy kicsi, majd a nálunk lévő labdát átadjuk egy diáknak, akinek úgy kell kezdeni a mondatát, hogy jut eszembe a kicsiről, hogy..., majd mikor befejezi a mondatot ő is átpasszolja a labdát másvalakinek és így tovább.	A feladat teljesítése	Aktivizáció	Jut eszembe...; labda

0,5 p	Ismernek-e olyan bibliai történetet, amikor egy kicsi és egy nagy küzdött meg egymással?	Válaszolás a kérdésre	Meglévő tudásuknak a felszínre hozása	Kérdés
3 p	Pókhálóábra Az ábra szövegbuborékjába Dávid és Góliát kerül	A feladat teljesítése	Meglévő tudásuknak a felszínre hozása. Előkészíteni a reflektálás szakaszban megjelenő összehasonlító elemzést	Pókhálóábra
3 p	Anagramma óra témájának a címét, Botond legyőzi a görög óriást, betűnként különböző kártyákra írjuk, a kártyákat akár az osztályteremben el is dughatjuk, vagy pedig csak felhelyezzük a táblára össze-vissza a gyerekeknek, pedig az lesz a feladata, hogy sorrendbe helyezték és ezáltal határozzák meg a mai órán tanult monda címét.	A feladat teljesítése	Aktivizáció	Anagramma; Tábla, betűkártyák, bluetack
JELENTÉSTEREMTÉS				
0,5 p	A mese felolvasásának az elkezdése	Figyelmes hallgatás	A mese felolvasása	Tankönyv
3 p	Szerep a falon	A feladat teljesítése	A főhősök ábrázolása	Szerep a falon; tábla, kréta

2 p	A mese felolvasásának a befejezése	Figyelmes hallgatás	A mese felolvasása	Tankönyv
REFLEKTÁLÁS				
3 p	Pókhálóábrát készítve mondjanak el mindent, amit megtudtak a mőről. A pókhálóábra szövegbuborékjába a monda címe kerül	A feladat teljesítése	A monda összefoglalása	Pókhálóábra; tábla, kréta
5 p	A két pókhálóábra összehasonlítása	A feladat teljesítése	Szóbeli összehasonlító elemzés	Két pókhálóábra
20 p	Képzeld el Dávid és Botond megküzd egymással. Írják le röviden a mérkőzést. A munka készülhet egyénileg, párban vagy csoportosan is. Néhány munka az óra végéig felolvasásra kerül.	A feladat teljesítése	Kreatív írás	Képzeld el

A munkácsi vár kutja és a Mikes kutja óravázlat

Osztály: 5.

Tervezett tanulási eredmény:

- Megismerni A munkácsi vár kutja és a Mikes kutja mondát

Felhasznált, idézett források:

- TV21 Ungvár 2020: Ütött-kopott történetek 1.Rész - A munkácsi várkút (2020.10.03.)
<https://www.youtube.com/watch?v=9mAeazoJQmE>
- Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály

Szükséges taneszközök:

- Tankönyv
- Vetítő
- Vetítővászon
- Laptop
- Internet/pendrive
- Tábla
- Kréta

Idő	Feladatok, tanári instrukciók	Diáktevékenység	Tananyag, pedagógiai cél	Módszer, munkaforma, eszköz
RÁHANGOLÓDÁS				
7 p	Ki járt már Munkácson? Mit tudnak róla? illetve mit tudnak Salánkról? Mit gondolnak van valami közös dolog két település között? Ki járt már a Munkácsi várban? Mik találhatóak ott? Ha a felsorolásból a kutat kihagyják, akkor egy gyermeket megkérünk, hogy jöjjön ki és írja körbe ezt a szót, a többieknek az	A kérdésekre válaszolás, a feladat elvégzése	Aktivizáció, meglévő tudás felszínre hozása, rávezetés a témára	Kérdés; körülírás

	a feladatuk, hogy rájöjjenek. Miután ez megtörtént rákérdezzük, hogy halottak e már munkácsi vagy a salánki kútról? Ismerik e történetét?			
JELENTÉSTEREMTÉS				
15 p	Szakértői mozaik variáció Az osztályt két részre osztjuk, az egyik csoport A munkácsi vár kútját, a másik csoport pedig A Mikes kútját fogja feldolgozni. Miután elsajátították és megbeszélték a történetet, a két különböző csoport párokat alkot, akik elmondják egymásnak, hogy mit olvastak az előbb. Majd a gyermekeket megkérdezzük, hogy mit mesélt nekik a párjuk.	A feladat elvégzése	Csapatmunka, a szövegek feldolgozása	Tankönyv
3 p	A mondák felolvasásra kerülnek	Figyelmes hallgatás	A mese felolvasása	Tankönyv
REFLEKTÁLÁS				
5 p	Venn-diagramm összehasonlításra kerül a két mű. Megvizsgáljuk a közös pontjait és a különbségeit.	A feladat teljesítése	A mondák összefoglalása, összehasonlítása	Venn-diagramm; tábla, kréta

2 p	Ismerik-e az Ütött-Kopott Történetek sorozatot a TV21 Ungváron? Bemutatásra kerül, a műsor, ahol kárpátaljai mondákat dolgoztak fel, közel hetvenet, kárpátaljai színészek és fiatalok.	Válaszolás a kérdésre. Figyelmes hallgatás	A kárpátaljai műsorok reklámozása	Kérdés
10 p	Levetítésre kerül az Ütött-kopott történetek 1. része - A munkácsi várkút	Figyelmes hallgatás	A mű egy képernyőre vitt változatán ismertetése	Vetítívászon, vetítív, laptop
3 p	Hasonlítsák össze a munkácsi várkút írott, illetve eljátszott változatát	A feladat teljesítése	Szóbeli összehasonlítív elemzés	Kérdés

A derceni-hegy mondája óravázlat

Osztály: 5.

Tervezett tanulási eredmény:

- A derceni-hegy mondájának a megismerése

Felhasznált, idézett források:

- Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály
- TV21 Ungvár 2020: Ütött-kopott történetek 5. Rész – A Derceni hegy
<https://www.youtube.com/watch?v=8NvzJZH-pVM&t=460s>

Szükséges taneszközök:

- Tankönyv
- Szemléltető Dercen látképéről
- Nyomtatott szövegrészletek
- Vetítövásznon
- Vetítő
- Laptop
- Internet/pendrive

Idő	Feladatok, tanári instrukciók	Diáktevékenység	Tananyag, pedagógiai cél	Módszer, munkaforma, eszköz
RÁHANGOLÓDÁS				
3 p	A gyermekeknek megmutatjuk szemléltetve Dercen látképét, amelyet akár az Ütött-kopott történet 5. részéből is kölcsönözhetünk. Rákérdezünk, hogy mit látnak a képen? Mondják el, hogy szerintük melyik falu ez? Készítsenek egy szóbeli képleírást. Mi van a kép középpontjába?	Válaszolás a kérdésekre	A monda helyszínének az ismertetése	Kérdés; szemléltető Dercen látképéről

0,5 p	Jóslás Mit gondolnak mi lehet a hegy belsejiben?	Válasz a kérdésre	Rávezetés a történetre	Jóslás
JELENTÉSTEREMTÉS				
20 p	Vak kéz a diákokat négy fős csoportokra bontjuk, pont annyi részre, amennyire a szöveget. A csoporttagoknak az lesz a feladatuk, hogy a nem sorrendbe kapott részleteket elolvassák, majd elmesélik a társaiknak, majd kollektíven sorrendbe rakják azt azután, pedig ellenőrizték magukat az eredeti szövegen keresztül.	A feladat teljesítése	A monda cselekményének a megismerése	Vak kéz; Nyomtatott szövegrészletek
10 p	Levetítésre kerül az Ütött-kopott történetek 5. része – A Derceni hegy	Figyelmes hallgatás	A mű egy képernyőre vitt változatán ismertetése	Vetítőtábla, laptop
REFLEKTÁLÁS				
5 p	Milyen különbségek voltak az olvasmány alapján elképzelt kép, illetve a levetített kép között?	A feladat teljesítése	Szóbeli összehasonlító elemzés	Kérdés
0,5 p	Visszatérünk az óra elején feltett kérdésre, hogy mégis mi van a Derceni hegy belsejiben?	Válaszolás a kérdésre	Visszakérdezés a mű lényegével kapcsolatban	Kérdés

5 p	<p>Kockázás</p> <p>A kocka oldalára a következő kérdések lesznek felírva: A mai órán megtanultam, hogy... A mai órán a tanító néni/bácsi... A mai órán a csoport tagjai... Jobban örültem volna, ha... A főhős nem cselekedett helyesen, mert... Szerintem ez a történet... A diák dob a kockával és amelyik mondat a legfelső oldalára kerül, az intéződik a tanulóhoz, azt kell befejeznie</p>	A feladat teljesítése	Reflexiók az órával kapcsolatban	Kockázás; saját készítésű speciális dobókocka
HÁZI FELADAT				
1 p	Keressenek egy mondat a saját településükről!	A feladat elvégzése	A saját környezetük megismerése	-

Mátyás király Gömörben óravázlat

Osztály: 5.

Tervezett tanulási eredmény:

- Megismerni a Mátyás király Gömörben című munkát

Felhasznált, idézett források:

- Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály
- Kecskemetfilm Kids 2013: Mesék Mátyás királyról: Mátyás király Gömörben
https://www.youtube.com/watch?v=G6ksv3_pcM&t=325s

Szükséges taneszközök:

- Tankönyv
- Tábla
- Kréta
- Vetítövászón
- Vetítő
- Laptop
- Internet/pendrive
- Papír
- Toll

Idő	Feladatok, tanári instrukciók	Diáktevékenység	Tananyag, pedagógiai cél	Módszer, munkafo rma, eszköz
RÁHANGOLÓDÁS				
5 p	Kapált már valaki? Vagy próbált már valaki kapálni? Miért kell kapálni? Miért fontos ez? Mi történne, ha ezt senki se csinálná meg? Ismernek-e olyan embert, aki lenézi azt, hogyha valaki a földműveléssel foglalkozik? Miért gondolhatja ezt?	Válaszolás a kérdésekre	Aktivizáció	Kérdés
3p	Pókhálóábra	Feladat teljesítése	Meglévő tudás összegzése	Pókhálóábra;

	Ki hallott már Mátyás királyról? A pókhálóábra segítségével felelevenítjük a tudásukat. A szövegbuborékjába Mátyás király neve kerül.			tábla, kréta
1 p	Mit gondolnak arról, hogy miért szól Mátyás királyról ennyi monda?	Válaszolás a kérdésre	Gondolkodtatás	Kérdés
JELENTÉSTEREMTÉS				
3 p	A monda felolvasásra kerülnek	Figyelmes hallgatás	A mese felolvasása	Tankönyv
1 p	A monda levetítése előtt megkérjük a diákokat, hogy amíg nézik a rajzfilmváltozatát a műnek, addig figyeljék milyen eltérések van az írott változattal.	Figyelmes hallgatás	Kritikus szemlélés	-
10 p	Levetítésre kerül a Mesék Mátyás királyról: Mátyás király Gömörben c. rajzfilm	Figyelmes hallgatás	A mű egy képernyőre vitt változatán ismertetése	Vetítővászon, vetítő, laptop
REFLEKTÁLÁS				
5 p	Megvizsgáljuk a megfigyelt különbözőségeket. Volt jelenet, ami kimaradt a rajzfilmből? Volt olyan jelenet, ami nem szerepelt a monda írott változatában? Volt különbség a két vég között?	Válaszolás a kérdésekre	Szóbeli összehasonlító elemzés	Kérdés
8 p	Történetpiramis A diákokat kisebb csoportokra osztjuk, a feladatuk, pedig az alábbi történetpiramis sémájának a kidolgozása lesz:	A feladat megoldása	Csoportos munka; monda összefoglalása	Történetpiramis; Tábla, kréta

	<p>..... (1 szó a főszereplő neve)</p> <p>..... (2 szó a jellemzésre)</p> <p>..... (3 szó a helyszínrre)</p> <p>.....</p> <p>... (4 szó a problémáról)</p> <p>.....</p> <p>..... (5 szó az egyik eseményről)</p> <p>.....</p> <p>..... (6 szó egy másik eseményről)</p> <p>.....</p> <p>..... (7 szó egy harmadik eseményről)</p> <p>.....</p> <p>..... (8 szó a megoldásról)</p>			
7 p	<p>Érvek kártyán</p> <p>A csoportokon belül minden diáknak minimum három érvet kell írni egy kártyára arról, hogy mit gondolnak miért fontos mind a mai napig a kétkézimunkás? A csoportok összefoglalják és egy szószóló minden csapatból ismerteti az éveiket.</p>	A feladat teljesítése	Érvelni tanulás; csapatmunka	Érvek kártyán; Papír, toll

Rákóczi virágai óravázlat

Osztály: 5.

Tervezett tanulási eredmény:

- Rákóczi virágai monda megismerése

Felhasznált, idézett források:

- Debreceni-Anikó 2018: Integrált irodalom (magyar és világirodalom) 5. osztály

Szükséges taneszközök:

- Tankönyv
- Blu tack
- Betűkártyák
- Tábla
- Papír
- Toll
- A2 lap
- Olló
- Ragasztó
- Színes ceruzák

+ egyéb plakátkészítéshez szükséges eszközök

Idő	Feladatok, tanári instrukciók	Diáktevékenység	Tananyag, pedagógiai cél	Módszer, munkaforma, eszköz
RÁHANGOLÓDÁS				
3 p	Anagramma a monda címében szereplő betűket betűkártyákra bontjuk, majd össze-vissza felhelyezzük őket a táblára. A diákok feladat, hogy sorrendbe rakják őket.	A feladat teljesítése	Aktivizáció	Anagramma; tábla, blu tack, betűkártyák
2 p	A cím alapján mit gondolnak milyen	Válaszolás a kérdésekre	Meglévő tudás felszínre hozása	Kérdés

	történelmi személyiség fog benne szerepelni? Mit tudnak róla? Hol élt gyermekkorában? Ki az édesanyja? Ha a kérdésekre nem kapunk választ, visszatérünk majd rá a felolvasás után.			
JELENTÉSTEREMTÉS				
2 p	A monda felolvasásra kerül	Figyelmes hallgatás	A mese felolvasása	Tankönyv
2 p	Történetterkép Amíg a mondát hallgatják, addig a gyermekek töltsék ki a következő történetterképet kell kitölteniük: <ul style="list-style-type: none"> • Helyszín: • Idő: • Főszereplők: • Probléma: • Legfontosabb események: • Befejezés / Megoldás: 	A feladat elvégzése	Célirányos figyelés; alap a mű összefoglalásához	Történetterkép; Papír, toll
REFLEKTÁLÁS				
30 p	Az osztályt négy csoportra, a mondát négy részre osztjuk. Minden csapat kap egy részt, amivel az a feladatuk, hogy szemléltessék	A feladat elvégzése	Csapatmunka;	Szemléltetés; A2 lap, olló, ragasztó, színes ceruzák, egyéb plakátkészítéshez

	plakáton, a szemléltetéshez előre felkészülten alapanyagok hozunk/hoznak.			szükséges eszközök
6 p	Miután a diákok végeztek a plakátokat sorrendbe helyezik és bemutatóra kerülnek az alkotóik által.	A feladat elvégzése	A mű összefoglalása	-

Ім'я користувача:
Аніко Чурман

Дата перевірки:
15.05.2023 13:30:25 CEST

Дата звіту:
24.05.2023 21:33:36 CEST

ID перевірки:
1015087751

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

ID користувача:
100011754

Назва документа: Radvánszky Zsófia_Szakdolgozat_2023

Кількість сторінок: 94 Кількість слів: 19402 Кількість символів: 139695 Розмір файлу: 1.11 MB ID файлу: 1014772422

5.42% Схожість

Найбільша схожість: 2.52% з Інтернет-джерелом (http://svit.gov.ua/download/Literatura_5_ugor_2018.pdf)

5.42% Джерела з Інтернету 72 Сторінка 96

0.05% Джерела з Бібліотеки 1 Сторінка 96

4.75% Цитат

Цитати 33 Сторінка 97

Не знайдено жодних посилань

9.37% Вилучень

Деякі джерела вилучено автоматично (фільтри вилучення: кількість знайдених слів є меншою за 15 слів та 1%)

9.23% Вилучення з Інтернету 362 Сторінка 98

2.49% Вилученого тексту з Бібліотеки 124 Сторінка 101

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи 1